

A pénzügyminiszter hetfőn Amerikába utazik az amerikai tartozások rendezésére Ujabb kommunista szervezkedés Magyarországon -- Csehszlovákiában a magyar és német pártok közös kisebbségi frontot alkotnak

ROVÁS

Rosszul megy a színház. A novisadi Nemzeti Színház — hisz közismert dolog — állandó pénzügyi zavarokkal küzd. Ezt csak akkor lehet kiküszöbölni, ha a színház látogatóinak száma növekszik, ez viszont csak a színháztól függ. A színház igazgatója elhatározta, hogy kényszeríteni fogja a közönséget a színház látogatására, ha ezt önként nem akarja megtenni. Nem engedélyezi a műkedvelői előadásokat, mert azt hiszi, hogy ezek ártanak a színháznak. Vojvonovics Brána igazgató több szempontból nem tett jó szolgálatot a színháznak, amikor a közoktatásügyi miniszternél kiszorgalmazta ezt a rendeletet. A fatális rendelet elsősorban a színészekre lealázó, mert ha a közönség szívesebben nézi a műkedvelőket, mint a hivatásos színészeket, akkor valószínű, hogy az előbbieket jobbak. Ez ugyan nem áll, de a rendelet azt a látszatot kelti, a magyar közönség nézve pedig különösen igazságtalan a rendelet. Hivatásos magyar színészetet nem is engedélyeztek és most a műkedvelői előadásokat is betiltják, azt hiszik, hogy ezáltal a színházra kényszerítik a magyar közönséget? Tévednek. Nagyon tartunk attól, hogy éppen az ellenkezőjét fogják elérni!

Császár Géza kiutasítása. Most végre a hivatalos hely is megszólalt Császár Géza kiutasítása ügyében. A régi frázis: az állam ellen irt. Persze megfelelnek annak bizonyításáról; hozzáfűzi azonban, hogy Császár kiutasításáról a Déibácska közönyösen és szintelenül számolt be. Ha a Déibácskának Császár Géza kiutasításával kapcsolatos vezércikke közönyös és szintelen volt, akkor mi oka volt Császár kiutasításának? Ebben a cikkben nem nagyon dicsértük a mai rezsimet, amely mindég összetéveszti magát az állammal és Császár ittartózkodása alkalmával sem irtunk másként, erősebben sem. Még egyszer felvetjük hát a kérdést, szükség volt akkor Császár kiutasítására?

És még egyszer Császár Géza. A tegnapi postával levelet kaptunk Bécsből Császár Gézától. Azt írja, hogy minden igazolvány nélkül eresztették utnak a határon. Még a szállodában sem tud szobát kapni, mert nem tudja magát igazolni. Kétségbeesetten vár segítséget, de maga sem tudja honnan...

Takarékoskodnak a radikálisok. A radikális párt is rászánta magát, hogy egy kis szimpadi mennydörgést rendez, hátha megijednek ettől — a választók. Azt jól tudták, hogy a miniszterek nem ijednek meg, ha a pártban szapulják őket, de legalább a jámbor választók gondolják, hogy a derék honatyák az egyszer az ő érdekükben is cselekszenek.

Sztojadinovics Amerikába utazik. A pénzügyminiszter amerikai útja minden tekintetben fontos. Amerika kijelentette, hogy addig semilyen kölcsönt nem ad, amíg a háborús

adósságokat nem rendezik. A pénzügyminiszter most Cailleaux és Mussolini pénzügyminisztere után megy Amerikába. Vajjon hogy fogadják odaát? Reméljük nem úgy, mint a francia pénzügyminisztert, aki azért nem kapott semmiféle engedményt, mert a demokratikus köztársaság ma inkább fegyverkezik, mint a háború előtt az imperialista Németország.

A pénzügyminiszter kihallgatása

Beograd legnap ünnepeit — Nyugalom a politikában

Beogradból jelentik: A tegnapi nappal beállott a politikai életben a legteljesebb nyugalom. A parlament nem ülésezik, a képviselők mind hazautaztak és mindezen felül tegnap volt gör. keleti Miklós, aki Beograd lakossága felének háziszentje. Beograd tegnap inkább ünnepeit. A politikai események közé legfeljebb Zsivkovics Ljubának, a radikális párt elnökének szlaváját lehet sorolni. Zsivkovics Lyubát számos barátja felkereste tegnap és az üdvözlést rögtön politikai tárgyalásra is felhasználták. Felszólították a párt elnökét, hogy járjon el a párt üléseire, mert az utóbbi időben nem vett részt néhány ülésen, ami nagyon megerősítette ellenfelei táborát.

ügyminisztert, aki azért nem kapott semmiféle engedményt, mert a demokratikus köztársaság ma inkább fegyverkezik, mint a háború előtt az imperialista Németország.

A csehszlovákiai Magyar Nemzeti Párt

tiltakozik az ellen, hogy a Szlovenszko magyar népét megkérdezése nélkül csatolták Csehszlovákiához

Prága december 19. A csehszlovák parlament tegnapi ülésén Szentivány József a Magyar Nemzeti Párt elnöke felolvasta pártja határozatát:

A Magyar Nemzeti Párt nevében, amely most másodszer küldi képviselőit a prágai nemzetgyűlésbe, a következőket kell tudomásukra adnom.

A háborút befejező békeszerződések aláírása előtt mindenütt azt hangoztatták, hogy ezeket a népek önrendelkezési joga alapján fogják megkötöni. A csehszlovák állam azonban nem a népek önrendelkezési joga alapján jött létre, hanem ennek teljes semmibevevése mellett az erőszak alapján. Mi magyarok mindig követeltük önrendelkezési jogunk elismerését. Egyetlen alkalmat sem mulasztottunk el, amikor rámutathattunk arra, hogy ezt az államot nem a benne élő népek akarata hozta létre és nem ezen nyugszik, hanem a szuronyokon. A békeszerződéssel megbüntetni akartak bennünket, mi azonban tiltakozunk eme

büntetés végrehajtása ellen, amely súlyos nemzeti tragédiánk. Bennünket akarunk ellenére belekényszerítettek ebbe az államba és követeljük, hogy sorsunk intézésével ezután bennünket is meghallgassanak.

Nagyon jól tudjuk, hogy ebben az országban nem szabad érzelmi politikát folytatnunk. A tiltakozások nem elegendők ahhoz, hogy nemzeti létünket ebben az országban fenntartsuk. Súlyos felelősség nehezedik ránk és mi ennek tudatában teljesítsük kötelességünket nemzetünk irányában. Elszakítottak bennünket nemzeti államunktól, mi azonban küzdeni fogunk nemzetünkért. A kormány által kezdeményezett einemzetlenítő politika teljes kudarcra fog járni.

Beszéde további során nemzeti autonómiát követelt Szlovenszko magyarsága részére.

A szenátusban dr. Törköly József szenátor olvasta fel a Magyar Nemzeti Párt határozatát.

Halálra ítélték husz évvel a gyilkosság után

Bécs dec. 19. Az anschafenburgi esküdtbíróóság ma hozta meg ítéletét abban a különös körülményeinél fogva szennázós bűnperben, amelynek vádlottja Umhoffer 22 évvel ez-

előtt meggyilkolt egy 24 éves telefonkezelőnt. Több mint két évtized után derítették ki a gyilkosság tettesét, akit az esküdtbíróóság ma halálra ítélt.

Román tanító, aki félholtra veri a székely gyermekeket

Kolozsvárról jelentik: Székjenőn államosították az iskolát és királyságbeli tanítókat hoztak oda. Az egyik tanító annyira dühbejött, mert nem tudta megértetni magát a székely

gyermekkel, hogy huszonnégy iskolagyereket félholtra vert. A szülők megtették a bűnvádi feijelentést a brutális tanító ellen, gyermekeiket azonban nem merik iskolába engedni

A NAK jótékonyági akciója a noviszádi szegényekért

A sporttelepek nemrég még zajos és kemény küzdelmeket átélt zöld gyepét végtelen fehérségével belepte a frissen esett hó, a futball és az atlétika kemény harcaiban egymással szemközt álló ellenfelek jól megérdemelt békés pihenőre tértek. Megkezdődött az egyesületek téli munkája, amely a futballpályák kapujának lezárása után, most társadalmi téren is teljes erővel megindult.

Egymásután rendezik meg sportegyleteink nyilvános és zártkörű mulatságait, bajtársi összejöveteleiket. A sportegyletek működésében szokásos társadalmi tevékenységek megszokott keretei közül külön helyet kíván magának egy olyan akció, mely nemes és minden dicséretet megérdemlő példájával a város határain kívül is mintaképpül szolgálhat.

A város legrégebbi egyesülete a Noviszádi Atlétikai Klub a futballszezon befejeztével minden külső beharangozás nélkül, csöndben, de annál nagyobb lelkesedéssel és odaadással nagyarányú jótékonyági akcióba kezdett. Az egyesület női és férfi tagjai nagy szeretettel sorakoztak a tervbevett akció szolgálatába és a város jótékonyágáról ismert polgárainak segítségével rövid időn belül jelentős eredményt értek el.

Az egészség és a testi kultúra katonáinak önfeláldozása ruhához, élelemhez juttatta azokat, akiknek egészségét szűkös anyagi viszonyaik miatt veszély fenyegette. Most meleg ruhához és egészséget adó élelemhez jutva, ezen az uton mondanak köszönetet azoknak, akiknek adományozása folytán a NAK jótékonyági akció keretében váratlan karácsonyi örömhöz jutottak.

A NAK eddig kétizben osztott szét fát, cukrot, lisztet és burgonyát a szegények között, a ma délutáni karácsony estjén pedig tizenkét szegény gyermeket lát el teljes téli ruházattal.

A kiosztásra került adományok a következő adakozók jótéteménye folytán vegyültek össze: Ögróf Pallavicino Sándorné Schönborn Mária grófnő 3 kocsi fa, 12 pár cipőhöz való bőr és talp, Birly József 12 pár cipőhöz való talp, Bata cipőüzlet 6 pár gyermek cipő, Vinkovics testvérek, fa. Ruhaneműekkel: Kara József, Jakovljević, Keszler és Holik, Raletics cég, Dungyero, Luka Maletics, Burghardt cég, Milutinovic Gy. Lázár, Monasevic, Lázics és Csulics, Róth Manó és Fiai 3 teljes gyermekruha. Fischer J. és Fiai (Nagy Győző) az összes gyermek keztyűk és harisnyák, Kertész Mór, Szkićák Antal, Dietzgen Gábor és Dr. Vilt Vilmosné téli sapkák Baber és Ábrányi cég ruhaneműk. *Élelmiszerek:* Hengermalom, Láng Udön igazgató, Faith malom 1-1 zsák liszt, Müller Gyula 2 mm burgonya, ifj. Cervész Antal, id. Cervész Antal, Cervész Alajos zsír, Dorastädter Jakab és Marinello Lajos cukorkák, Horváth István, Noszál István, Szkićák Rezsőné Longauer Rezsőné és egy Ljubljanszka utcai kereskedő, fűszerárak. *Emléktárgyak:* Abrahám János három imakönyv, Ertl Bálint három rózsafüzér.

A ruhaneműk díjtalan elkészítésével: Fehér Pál, Alterov Milán, Lemler György férfiszabók, Fehér István és Szalkay Pál cipészek, Schmidt Rezsőné, Holicska Józsefné, Alexi Jánosné, Bletterer Andrásné, Renner Jakabné, Schmidt Károlyné, Maldacker Mártonné. Müller Babsi december 19-én hangversenyt rendezett erre a célra. Az adományok összegyűjtése Grossinger Károlyné önfeláldozó jótékonyágának az eredménye.

— Szülőknek fontos tudni, hogy törött babák javíthatók. — Valamint törött értékes üveg és porcellántárgyak ragasztását elvállalja Zala Gyula Novi Sad, Magyar ucca 39. 2561-5-1

Tűzifa, kőszén, kokszt legolcsóbb, legjobb
LIGNUM BRAGA POPOVIĆ cégnél, Jermenski drum.
Telefon 585.

Szerdán számol be a polgármester párisi utjáról a közgyűlésen

A kibővített városi tanács szerdai közgyűlésén fog dr. Milovanovic Milán polgármester beszámolni párisi utjáról. A beszámoló nemcsak a közgyűlés tagjai, hanem a közgyűlési teremben nem képviselő lakosság is érdeklődéssel várja, mert szeretné tudni, hogy mit tapasztalt a polgármester külföldi útja alkalmával, amit a város érdekében értékesíteni lehet. A város polgársága reméli, hogy a 15.000 dináros utiköltség valami eredménnyel is jár. A szerdai közgyűlés fogja megszavazni azt az új adónemet is, amelyet a város belsejében levő be nem épített telkek tulajdonosai fognak fizetni.

A városrendezés szempontjából igen fontos javaslatot fog a közgyűlés elé terjeszteni Plavics Nikola főmérnök, a hid előtti tér szabályozási tervének megváltoztatását. A városi tanácsnak azért kell megváltoztatni az eredeti tervet, mert a hid feljáró ezt szükségessé teszi. Az eredeti terv szerinti ugyanis a hid parti pillérétől egy 30 méter hosszú iv vezetett volna a Mária királyné ut végéig, miután azonban ez az iv nem készült el, nagyobb területet kell feltölteni.

Ujabb kommunista szervezkedés Budapesten

Budapest, dec. 19. Az Uj Nemzedék írja: Ma hajnal félhárom órakor befutott a budapesti pályaudvarra a bukaresti gyorsvonat. A pályaudvaron nagy készültséggel fogadták a vonatot. Az egyik elsőosztályú kocsiból négy elegánsan öltözött ur szállott ki, szemmel láthatólag ismeretekesek voltak Budapesten és biztos lépésekkel haladtak a kijárat felé. Ekkor a négy ur ejé lépett egy detektív, és felszólította őket, hogy kövessék a főkapitányságra.

A főkapitányságon zárt ajtók mögött kezd-

A rendőrök létszámemelését is minden bizonnyal meg fogja szavazni a közgyűlés, mert erre a város közbiztonsága szempontjából is szükség van.

A városi pénzeknek a bankokban való elhelyezése már a múltban is sok vitára adott alkalmat. A városi tanács a szerdai közgyűlésen javaslatot fog előterjeszteni, amely rendezti azt a kérdést, hogy milyen pénztintézetekben és milyen feltételek mellett helyezik el a város pénzét.

Több kisebb jelentőségű ügy mellett az Apolló mozi egy kérvényét is tárgyalni fogja a közgyűlés. Az Apollót annyira túlterheltek adóval, hogy azokat nem bírja el, ezért azzal a kérelemmel fordult a kibővített tanácshoz, hogy az 1924—1925. évre megállapított jegyadó általánynál szállítsa le a közgyűlést.

Erdekes, hogy Matics Dusán és Rogulja Milos rendőrkapitányok felebbezését, a városi tanács azon határozata ellen, hogy beszüntette fizetésük további kiutalását, levette a városi tanács a közgyűlés napirendjéről.

ték meg a kihallgatásukat. A dolgról egyébként még semmi sem szivárgott a nyilvánosságra. Annyit sikerült „Az Uj Nemzedék” munkatársának megtudni, hogy Bukarestben egy jól szervezett kommunista összeesküvés nyújtotta ki Budapestre csápjait, amelyet állítólag Moszkvában szerveztek volna. A mai nap folyamán még két egyén ideérkezését várják a pályaudvaron, akik szintén az itteni szervezkedéssel vannak megbizva.

Az újságírók nyugdíjalapja

A noviszádi újságíró szekció a következő felhívást bocsátotta ki a Jugoszláv Újságírók Egyesülete nyugdíjalapjának megalapítása alkalmából:

Valamennyi kulturállamban a nyilvános élet leghatalmasabb tényezői az újságok és a folyóiratok. Minden nemzetnek érdeke tehát, ha jól szerkesztett és elterjedt lapjai vannak, amelyek a néptömegekre hatva, a kulturát terjesztik és ezzel a kultúra és a gazdaság terén az előhaladást elősegítik.

Hogy nekünk is minél nagyobb számu, jól szerkesztett lapjaink és folyóirataink legyenek, feltétlenül szükséges egy tökéletes újságírógárda szervezése, amely hivatását a legideálisabb értelemben fogja fel. Ilyen újságírók egész tudásukat és idejüket a magasabb cél érdekében fogják szentelni. Feladatukat azonban csak akkor tudják majd teljesíteni teljes mértékben, ha munkájukat rendszeresen honorálják és ha rokkantságuk és öregségük esetére nyugdíjat biztosíthatunk számukra.

Ebből a szempontból kiindulva a jugoszláv Újságírók Egyesülete ez évi skopjei kongresszusán elhatározta, hogy nyugdíjalapot létesít az újságírók részére. A tervezet szerint az újságírók hozzájárulását is megállapítottuk a nyugdíjalap részére.

A mai viszonyok mellett az újságírók azonban szerény jövedelmeikből nem tudják egyedül fenntartani a nyugdíjalapot. Minden felvilágosodott államban a hatóságok, pénztintézetek, jótékonyági egyesületek és vagyonos egyének siettek az újságírók segítségére. Ez helyes is, mert az újságírók a köz érdekében működnek.

Miután letagadhatatlan tény, hogy a sajtó a nemzet összességének szolgálatában áll, ezen-

nel valamennyi megyei és községi hatósághoz, pénztintézethez, egyesülethez és minden társadalmi osztály tagjaihoz fordulunk, nemi, vallási és nemzeti különbség nélkül, azzal a tiszteletteljes kérelemmel, hogy adományaikkal, pénzübeli hozzájárulásaikkal elősegítsék az újságíró nyugdíj alap megalakulását, amely hivatva lesz arra, hogy az újságíró osztályt megerősítse.

Valamennyi adományt lapjainkban nyugtázni fogjuk. Az adományok a következő címekre küldendők: Srpska Banka, filijala Novisad, Srpska Trgovacka Banka, Novisad, Jugoslovenska Banka, Novisad, Prva hrvatska stedionica Novisad és Kereskedelmi és Iparbank Novisad. Kérjük az adományozókat, hogy a beküldött összeg nagyságáról a novisadi újságírószekciót értesíteni sziveskedjenek.

Felkérjük a sajtó valamennyi őszinte barátait, hogy adományozzanak a nyugdíjalap részére és hogy ismerőseik és barátaik körében is gyűjtsenek, mert ezzel a nemzet összességének tesznek szolgálatot, amelyek érdekében pedig szívvel-lélekkel működik a hazai sajtó.

Novisad, 1925. december havában.

A Jugoszláv Újságírók Egyesületének novisadi szekciója

Mátics Vojislav s. k. Klčin Mita s. k.
titkár. elnök.

Ha kiadó lakása van,

jelentse be nálunk és mi díjmentesen azonnal kiadjuk, Parnogmlina ulica 10. (Az udvarban.)

Vasárnap „SOA” kiállítás!

Az öregek utolsó menedékhelye

Letört ekszisztenciák, Rózsa Sándor puszipajtása, az amerikai „dollar király” és kedélyes szvecsárok a noviszádi szegényházban

Akik valaha jobb napokat láttak -- Negyvenhat lakója van a noviszádi szegényháznak -- Érdekes élmények, szomoru visszaemlékezések

Nagyon sok szegény ember van Noviszádon, de sehol sem bontakozik ki annyira a világ nyomorúsága, mint a noviszádi szegényházban. Nem azért, mintha a város nem gondoskodna róluk, vagy nem törődne velük, hanem azért, mert mindezek valamikor jobb napokat láttak, rendes viszonyok között éltek és társadalmi szerepet is játszottak a közéletben. Vannak olyanok is közöttük, akik vagyonos családok hozzátartozói, tekintélyes kereskedők és iparosok özvegyei, előkelő emberek elárvult leányai, akik bizonyára soha sem álmolták, hogy valamikor a szegényházban fogják eltölteni elhibázott életük utolsó éveit. A férfiak között pedig hányan vannak, akik annak idején előkelő pozíciókat foglaltak el, vagy tiszteséges sportot űztek, a körülmények folytán elszegényedtek, munkaképtelenné váltak és most a város jóindulatára vannak utalva. Öreg, toprongos bácsik sétálnak tágas szobáikban, fekszenek vagy üldögélnek a rozoga vaságyakon, itt-ott pipálnak és füstölnek is, szomoru gondolatokba merülve, a múlt emlékein rágódnak. Legtöbbjük magyar vagy német; szerb ember alig van közöttük. Mindannyian jól érzik magukat a meleg fedél alatt. Semmiben sem szenvednek szűkséget, a város rendes ellátásukról is gondoskodik, a szobák tágasak és tiszták, az ágyneműjük itt-ott szakadozik, az öregségtől széjjelmelegedik, de tiszta és rendes; a mosónő gondoskodik karbantartásáról. Negyvenhatan vannak ezidőszerezt a szegényházban, 20 nő és 26 férfi, de számuk állandóan változik, újak jönnek és sokan távoznak. Nincs más utjuk, csak a temető. Ez az utolsó stáció.

Akik jobb napokat láttak

Velicskovics Nikola gondnok kalauzolja munkatársunkat a termeken végig. A Futaki uton, a tanítónőképezdével szemben tágas kertben terül el a meglehető nagy, de földszintes épület komplexus. Nagyon régi lehet, mert sokan vannak lakói között, akik itt öregedtek meg. A női osztályba vezet a gondnok. Nagy, szellős közös terem 10 ágygal, asztallal, egy pár székkal és jól fűtött vaskályhával. Az öreg nénikék katonás rendben sorakoznak.

— Kiszthand, kezeit csókolom — hangzik minden oldalról és azok, akik még tudnak totyogni, közelebb lépnek hozzánk és kíváncsian pislognak felénk. Itt ott tovább horgolnak, varrnak és stoppolnak, a betegek ágyban maradnak. Ritkán járnak erőrefelé látogatók, nem csoda tehát, ha szájról-szájra jár a suttagás:

— Du Alte, ein Herr ist da!

Steiner Teréz, 86 éves néni a legfűrébb közöttük. Kérdésekre lehadarja egész élettörténetét. Ötven évig volt üzletkötő Noviszádon, férje jómódu mézáró volt, de az egyetlen fiuk, akit a katonai pályára nevelték, rengeteg pénzükbe került. Szerette az életet, a nőket, no meg a sampuszt! Mire katonatiszt lett belőle, elszökött a vagyonuk. A férje is meghalt, a fia is elesett a harcúterén. Az örnagy rangig vitte szegényke.

— Pedig milyen szép volt az örnagy ur, a fiam — mondja meghatottan a néni. Nem volt senkim, mit csinálhattam volna. Ide gyűtem és itt fogok meghalni.

Mayer Matild, a legfiatalabb közöttük. Most volt 69 éves. Az apjának hét háza és nagyszerű vaskereskedése volt Noviszádon a Jevrejska utcában, később a temerini uton. Mayer Károly név alatt ment az üzlet és bizonyára sokan vannak, akik emlékeznek rá. Később eladta az üzletét és Budapestre ment, ahol toronyóra gyáros lett. Pesten azután megbetegedett, a gyár is tönk ement, a leánya

pedig mint noviszádi illetőségű a szegényházba került.

— Hát miért adták fel a noviszádi üzletüket — kérdeztük. Muszáj volt maguknak Pestre menni?

— Tetszik tudni, az úgy volt, hogy parasztoznak váltóra adtuk az árut. Aztán amikor fizetni kellett volna, a váltókat nem váltották be. Olyan rosszul mentek az üzletek, akár manapság. Mindent hitelre adtunk és a pénzünk elszökött.

Akivel nem törődnek a gyermekei

Spang Katarina, már tíz hónapja ágyban fekvő beteg. Nem tud megállni a lábán, mert „valami szu mászhatott bele”.

— Az uram meghalt — meséli a néni — négy gyerekünk maradt utána. Valamennyien jó módba élnek.

— Hát magáról nem gondoskodnak?

— Gott soll uns behüten von den Kinden — mondja kétségbeesetten. Amíg pénzünk volt és jól tartottuk őket, akkor minden rendben volt, de amikor pénzünk elszökött, hallani sem akartak rólam. Egyszerűen itthagytak és nem törődnek velem. Higyje el uram, nem érdemes gyermekeket felnevelni.

Erdélyán Mária, 88 éves. Férje szabómester volt. Bográdban és Zimonyban éltek ötven esztendeig, férje halála után senkije sem maradt, aki gondoskodott volna róla, a szegényházba vonult vissza.

Özv. Vékás Mihályné, 51 éves szélütött asszony. Az ura pék volt és 1912-ben halt meg. Két éve béna, dolgozni nem tud, a szegényházban keresett menedéket.

Fievel Erzsébet 76 éves, már hét esztendeje tartózkodik a szegényházban. Nem panaszkodik, az ellátás jó, kenyeret is kapnak eleget, az Isten is megsegítette.

Szegény Takács Zsuzsa epileptikus rohamokban szenved. Amikor megszólítjuk, keservesen panaszkodik:

— A szívem! A szívem! Megint csak érzem és látom, ahogy közeledik és felém tart.

— Kicsoda?

— A halál — válaszolja szárazon és nem felel többé.

Evangelikus tanító a szegényházban

A gondnok a férfiosztályba vezet. Itt is példás a rend és a tisztaság. A betegszobában hárman lustálkodnak, csak **Vozarik** József fekszik, látszólag sokat szenved.

— Mi volt a foglalkozása — kérdezzük.

— Evangelikus tanító voltam Noviszádon — feleli elhaló hangon. Most nyolcvan esztendő vagyok és itt kell szenvednem.

— Nyugdíja nincs?

— Nincs, egy krajcár nélkül hagytak elmenni. Higyje el uram, soha sem gondoltam, hogy itt fogom bevégezni az életemet. Nagyon rosszak az emberek! Több szava nincs. A fal felé fordul és könnyezik.

Krdtky János 69 éves, papiszabó volt Hódságon, beteg volt, dolgozni már nem tudott, ide küldték a szegényházba, ahol meglehetősen jól érzi magát.

Reviczky László az „arbitér elegancia” közöttük. Fekete ruha van rajta, széles ezüstlánc a mellényzsebben és egy vasúti Roskopf óra. „Ez csak vasutas lehetett” gondoltam és nem csalódtam.

— Ich war Oberkondukteur — meséli — a MÁV-nál voltam alkalmazva és már négy esztendeje vagyok itt. Amikor megrokkantam, más alkalmazást nem kaphattam, ide vonultam tehát a szegényházba.

— Ez nyugdíjas ember — figyelmeztet Velicskovics gondnok — a nyugdíjából 10 dinár napi tartásdíjat fizet és így sokkal olcsóbban jön ki, mintha másutt lakna.

Rózsa Sándor puszipajtása.

A legérdekesebb azonban a nagy terem lakói között az öreg **Tandori** Mihály. Tipikus magyar arc, felfelé kunkorodó ősz bajusszal és hetyke testtartással. Nagyon hall az öreg, amin ugyan nem kell csodálkoznunk, mert kérdezősködésünkre bevallja, hogy 1835-ben született, tehát pont kilencven éves.

— Na öreg — mondottuk — maga sokat láthatott a világból, mert már hovatova száz éves lesz.

— Bizony uram — válaszolja mindenre emlékszem és híres családból származom. Az unokám most is miniszter Pesten.

— Hogy hívják az unokáját?

— Tandori Rezső.

— Ilyen nevű miniszterre nem emlékszem, bácsi. Talán a minisztériumban van?

— Ugy lősz valahogy instállok, azt hiszem, hogy miniszteri titkár.

— Az más. Aztán mire emlékszik még?

— Hát negyvennyolcra is emlékszem; akkor tizenhárom éves voltam és láttam a Kosuth nagyságos urat, meg a Percel generálist. Nagyon lövöldöztek Ujvidékre a házunk is leégett, mi meg Petrócára költözködtünk, ahol két esztendeig maradtunk.

— Kit ismert még a híres emberek közül.

— A leghíresebb bizony Rózsa Sándor volt, a puszipajtásom.

— A puszipajtása?

— Az ám. Az úgy volt, hogy a református egyháznak kurátora voltam. Amikor a református templomot fölszentelték én raktam le az iratokat az alapkö alá. Azután a Rózsa Sándor is református volt, hát többször pityizáltam vele amikor még faluhelyen tartózkodott. Amikor elfogták a péterváradra vittek, ott szinylődött szegényke láncra verve. De ütött ám a szabadulás órája is. Bartos Mihállyal, Fejes Ferencel és Oláh Józseffel fölmentünk Péterváradra és civilruhát vittünk neki, amikor kiszabadult. Felöltztettük és a temp'omba vittük, ahol a pap megáldotta és szép beszédet tartott hozzá. Aszonta neki, hogy javuljon meg, mert felkötük. Aztán állást is szereztünk neki egy pósthivatalnál, de a zsvány már másnap az egész póstát kirabolta. Nem akart megjavulni az istenadta, pedig megnondtuk neki hogy rossz vége lesz.

Érdeklődve figyeljük az öreg elbeszélését. Nagyszerű a memoriája, a legcsekélyebb részletre is emlékszik.

— Bizony mondja, amikor bucsuzunk tőle, én az egyháznak nagy embere voltam. Kurátor meg presbíter is, de most nem látok és nagyot hallok; hát itt telepedtem le a szegényházban.

Feltűnt, hogy annyira belemelegedett Rózsa Sándor élményeinek elbeszélésébe s amikor kifelé tartottunk, Velicskovics gondnok a fülünkbe sugja:

— Nagy zsvány ez, tessék elhinni! Már többször említette, hogy együtt betyároskodott Rózsa Sándorral. Itt se különb az öreg, többször rákoppintunk az ujjára, ha „csörni” próbál.

A szegényház legrégebb lakója

a 87 éves Berecsán Péra Már tizennyolc esztendeje itt tartózkodik. Gazdag családból származik, apjának háza is volt, de elszegényedtek és tönkre mentek.

Jankovics Sándor a férfiosztály cipésze. Úgyes foltozó s miután másnemű foglalkozása nem igen akad, egész nap cipőket foltoz.

Kocsis István 1839-ben született, szobafestő segéd volt Jakobovicsnál és Bergernél; a szabadságharcra még emlékszik, bár gyerek volt akkor s csak az ágyúzás maradt emlékezetében

A gazdag szegény.

Érdekes típus **Maletin** Sztevó, az „amerikai”. Ez a leggazdagabb közöttük, a szegényház Rotschildja. Nemrég Amerikából, Detroitból jött, ahol családja, háza és birtoka van. Megakartá nézni az ő hazát és egy pár hónapra ide vágyakozott, ahol ifjuságát töltötte. Amikor visszaakart utazni, kísült, hogy nem engedik, mert betelt a kvóta. Utelvele is van, meg hajójegye is, de nem engedik vissza; pedig a visszautazáshoz szükséges dollárok már a zsebében vannak. Nem maradt más hátra, mint-hogy „spórolási szisztemából” visszavonult a szegényházba. Ő is tíz dinár napi tartásdíjat fizet.

— Futja a dollárokból — mondja kedélyesen. Itt várom meg a terminust, amikor visszautazhatom.

Ebben a percben a pénzeslevélhordó lép be a nagyterembe.

— Maletin Sztevó — kiáltja.

Óriási halló. Mindnyájan köréje csoportosulnak.

— Honnan? — kérdi Maletin. Amerikából?

— Nem, Zemunból küldtek 250 dinárt a szvecsárra!

Igy aztán hamarosan kiderült, hogy Maletin Sztevó szvecsár. Valamelyik rokona 250 dinárt küldött a szvecsár illő megünneplésére.

— Halló — kiáltja örömteljesen, öt liter bort a kollegáimnak! Good save the king! Mámorában a nyakamba borul és így szól:

— Haudujudú?

Megnyugtattam, hogy én is jól érzem magamat, és elköszöntem a boldog embertől. Meglátogattuk még **Hódi** Jánost az öreg hordárt, a 72 éves **Filippi** Jakabot, a javíthatatlan **Gyorgyevics** Pétert és a 80 éves **Gyuricsó** Istvánt, aki annak idején fogházor volt a „Tigrisnél”.

Amikor elhagytam a szegényházat, még sokáig hangzott utánunk a „szvecsár” diadalordítása: „Zsiveo sveti Nikola!”

Jó napjuk volt tegnap az öregeknek.

K. A.

21-én hétfőn

veszi kezdetét a 70 szebbnél szebb ajándéktárgy kiosztása és ugyanakkor kezdődik egy újabb széria az eddiginél is szebb ajándéktárgyakkal és az eddigi módszer szerint. Egyben ajánlom a n. é. közönség figyelmébe dus választékomat az összes bel- és külföldi pipere cikkekben, parfümériákban és igen olcsó fényképezési apparátusokan valamint kellékekben és redukált karácsonyi árak mellett!

N-Sad, Kr. Marija épület

Lukács parfümeria

A legszebb és maradandó értékű Karácsonyi ajándék egy

Eredeti olajfestmény

a **Bröder és Fenyő-cégnél**, (Dunavska ul. 22.) ki nem váltott, beraktározott képek, a fuvarköltéségek fedezetére minden elfogadható áron eladatnak. 1—3

Pléh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička ul. 38.

APOLLO, DECEMBER HÓ 20-án!

A legérdekesebb történelmi film!

Ausztria sirásója

Redi ezredes,

az osztrák hírszerző iroda főnökének története 7 felvonásban. Hétfőn—Kedden:

Asszonycégér

a legújabb Gloria Swanson film! Szenzáció!

NAPRÓL-NAPRA FOKOZÓDIK AZ ÜZLETFORGALOM

Mégis csak megindul a karácsonyi vásár

A vaskereskedők meg vannak elégedve a forgalommal, a könyvkereskedők sem panaszkodnak már

Amilyen mértékben közelednek a karácsonyi ünnepek, ugyanolyan tempóban fokozódik az üzletforgalom is. Azok a kereskedők, akik a múlt héten még kétségbe voltak esve és rettegtek az üzlettelenség miatt, most már nagyobb reménnyel tekintenek a karácsonyi vásár elé. Ha nem is olyan a forgalom, mint a háború előtt, de azért már csöpög és csurran is, bár lefőlözésről még nem lehet szó. Ezt a luxust csak annakidején engedhették meg maguknak a kereskedők, amikor még több volt a pénz, mint a gond.

Tegnap egyes vaskereskedéseket látogattunk meg, ahol karácsony táján rendszerint házfelszerelésről szoktak gondoskodni a családapák és családanyák.

Georgijevics M. és társa üzletében rózsás a hangulat. Az üzletvezető egyáltalában nem panaszkodik:

— Legjobban a konyhafelszerelések fognak, lábasok, fazekak, módlik, kuglóf-formák és egyebek. Nagyszerű keletje van a korcsolyának. Voltak napok, amikor 50 pár korcsolyát eladtunk. A szigeten és a csatornán nagyszerűen lehet korcsolyázni. A nagy hideg miatt persze a kályhaellenzők, szén- és fatartók is fognak; a családapák ezzel akarják meglepni feleségeiket. A háziasszonyok pedig serényen vásárolják a husdaráló, dió- és mákdaráló gépeket, petróleum-resókat és feltűnően nagy számban török kávédarálókat is. Aránylag sokkal olcsóbbak az árak, mint tavaly ilyenkor. Kályhaellenzők 180—250 dinárig kaphatók, széntartók 170—250-ig és szénládák 40—190 dinárig. Mosdókban is nagy az okkazió, tömegesen viszik az olcsó mosdófelszereléseket, aminek csak az a bizonyítéka, hogy nagyon tiszták a noviszádi viszonyok. Nem panaszkodhatom a forgalomra. A kereskedők persze azt szeretnék, ha tömegesen jelentkeznenek a vevők, úgy mint a békeidőkben, de ilyen igé-

nyekről mi már régen leszoktunk. Teljesen meg vagyunk elégedve a mostani forgalommal és a karácsonyi vásárral. Nem kellene panaszkodni, ha mindig ilyen jól menne.

A vaskereskedések után a Jevrejska uccai „Papyrus” könyv- és írószerkereskedést látogattuk meg, ahol szintén nem panaszkodik a tulajdonos.

Az üzlet nagyszerűen rendezkedett be a karácsonyi vásárra. Több mint ötezer kötet könyv várja a könyvszomjas vevőket.

— Nem reklámcélból mondom — jelenti ki a tulajdonos, de való, hogy a legjobban vagyunk felszerelve a karácsonyi vásárra. A legaktuálisabb könyvek állnak a vevők rendelkezésére és különösen nagy számban vannak ifjúsági könyveink, a legolcsóbbtól a legdrágábig. Óriási a választék képeskönyvekben mindenkorú gyermekek részére. Az idei képeskönyv-újdonságok szenzációja a „Reggeltől estig” és a „Legnagyobb állatkert” című könyvek, amelyek német és magyar nyelven is kaphatók. Ifjúsági könyvekben nagy raktár áll rendelkezésünkre, fiúk és lányok részére egyaránt.

— A karácsonyi vásár szépen megindult. A hó elején a vidék jelentkezett, a noviszádi vevők rendszeren csak az utolsó percben szerzik be szükségleteiket.

Nagy a választék különféle kottákban, a legújabb zenei slágerekben és folyóiratokban is, amelyek a világ minden nyelvén kaphatók. A híres „Fünfurthee-Band” az idei zenei piac eseménye. Ebből annyi fogyott, mint a cukorból. Operakivonatok is fognak, nemkülönbön levélpapírok, írószerkereskedések, márvány- és bronzszobrok, építőkövek fából, emlékkönyvek és képeslap-albumok. Mindennel meg vagyunk elégedve, a vásár a legjobb auspiciumok mellett indult meg.

A csehszlovákiai kisebbség döntő harca

Kialakulóban van a magyar-német kisebbségi egység

Prágából jelentik: Csehszlovákia kisebbségeinek életében rendkívül fontos események játszódnak le. A közönsors, a csehszlovák kormány a kisebbségeket egyformán érintő, sokszor sújtó intézkedései megérelték az ott élő kisebbségekben azt a gondolatot, hogy a koncentrikus kisebbségellenes támadásokkal szemben csak egységes kisebbségi front veheti fel a küzdelmet. Ennek a gondolatnak a gyümölcse volt már a választások alkalmával egyrészt a német agráriusok és iparosok, másrészt Szentiványi József vezetése alatt álló Magyar Nemzeti Párt választási megegyezése, amelynek sikeres eredményei ismereteseek. Ezt a gondolatot az eddigi jelek szerint teljesen ki akarják mélyíteni és használni a csehszlovákiai kisebbségek, közös frontba igyekezvén tömöríteni az ország összes kisebbségi pártjait, elsősorban pedig a németeknek és magyaroknak politikai alakulatait.

Az egységes német-magyar polgári front előkészítő tárgyalásai már a döntő stádiumba lépnek. A Prágai Magyar Hírlap már határozottan állítja, hogy az egységes front meg fog alakulni. A német pártok a tegnapi nap folyamán hosszas tanácskozásokat folytattak, amelyen résztvettek a német agráriusok a keresztény-szociálisták, a német nemzeti párt és a nemzeti szocialista párt meghatalmazottjai. Az eddigi tárgyalások állásáról hivatalos kommunikét adtak ki, amely szerint a német nemzeti pártok tárgyalásai a szudéta németek egységes parlamenti frontjának megteremtése érdekében sikeresen folynak.

A klub elnökök felhatalmazást kaptak a pártoktól, hogy német ellenzék közös fellépését a parlamentben megvalósítsák. E fellépés alapelvét közös bizottság dolgozza ki.

A német pártoknak közös akciója német-magyar koalíciót is jelent, nemcsak azért, mert a német agráriusok pártjával a magyar nemzeti párt már eddig is közös fronton harcolt, hanem, mert a kisebbségi sorsközösség minden valószínűség szerint a többi magyar politikai frankciókat is belekényszeríti ebbe a közös frontba.

A magyar-német kollaborációnak egy fontos mozzanata már meg is történt azzal, hogy a Prágai Magyar Hírlap, a csehszlovákiai magyarság központi nagy napilapja január elsejével megvalósuló szoros kapcsolatot teremtett a Prager Tagblatt-al, illetve az u. u. Mercy lapkonzernel, amely a Prager Tagblatt-on kívül a M. O. Morgenzeitung és a Deutsche Landpost című lapokat is kiadja. Ez a gazdasági egybekapcsolódás, egyrészt a Prágai Magyar Hírlapnak fővárosi napilappá való kialakulását jelenti, amennyiben a lapkonzern keretén belül rendelkezésére fog állani a Prager Tagblatt-nak, a világ egyik legnagyobb német ujságjának teljes hírszolgálatata és technikai felkészültsége. De jelenti másrészt azt is, hogy politikai tekintetben nevezetesen pedig a kisebbségi élet harcaiban közös utakon haladnak a németek és magyarok.

A Prágai Magyar Hírlap már át is költözött a Prager Tagblatt palotájába s így a központi magyar ujság beleilleszkedik a csehszlovák köztársaság legnagyobb sajtóvállalatának óriási méretű technikájába.

A német-magyar koalíciós tárgyalások minden valószínűség szerint rövidesen befejeződnek és így nemsokára megindulhat Csehszlovákiában a döntő harc a kisebbségi jogok teljes megvalósításáért.

HIREK

1925. December 20. Vasárnap

Római katolikus: *4. Adv. Am. Lib.* Protestáns: *Teofil.* Görög keleti: *Ambrus.* A nap kel reggel 7 óra 44 perckor, nyugszik 4 óra 11 perckor. A hold kel 11 óra 22 perckor, nyugszik 9 óra 57 perckor. Nemzeti Színház: d. u. Vojvoda Brana. Este: Marinka, a táncosnő. Apolló mozi: Ausztria sirásója. Odeon: Bajban (Zigotto a főszerepben). D. u. 6 órakor: A NAK műsoros karácsonyi estélye a beltéri katolikus körben.

1925. December 21. Hétfő

Római katolikus: *Tamás.* Protestáns: *Tamás.* Görög keleti: *Patapiusz.* A nap kel reggel 7 óra 45 perckor, nyugszik 4 óra 11 perckor. A hold kel 6 óra 19 perckor, nyugszik 9 óra 36 perckor. Nemzeti Színház: Oestwig Aagard hangversenye. Apolló mozi: Asszony cégér. (Gloria Swanson film.)

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban az idő változatlan marad. A szelek gyengék lesznek, a kőd és felhőzet nyugatról keletre fog terjedni, csapadék pedig nem lesz. A hideg északon és a tengerparton engedni fog, délen pedig még nagyobb lesz a hideg.

*

— **Megérkeztek a féldinárosok.** A noviszádi tartományi pénzügyigazgatóság tegnap bocsájtotta forgalomba az első féldinárosokat. A nikkelből készült féldinárosok olyan nagyok, mint a háborúelőtti kétfilléresek, csak kissé vastagabbak.

— **A Vojvodina pénzügyi gazdálkodásának bírálata.** Dr. Setyerov Sziávkó képviselő a költségvetési tizenkettedek tárgyalása alkalmával mondott beszédében éles kritikát gyakorolt a Vojvodina pénzügyei felett. Beszéde nyomtatásban is megjelent és 3 dinárért kapható Noviszádon az Uránia nyomdában és a Narod kiadóhivatalában.

— **Az Ingyenkenyér egyesület gyermekdelutánja.** A noviszádi Ingyenkenyér egyesület január 9-én, a királyné születésnapján jelmezes gyermekdelután rendez a Slobodában. A jelmezes megjelenés nem kötelező; az egyesület vezetősége felkéri azokat a szülőket, akiknek gyermekük jelmezen jelenik meg, hogy jellentekezzenek Kohn Ilona elnöknőnél délelőtt 11—12 óra között. A gyermekdelután szennációja a szépségverseny lesz. A szépségverseny a jelmezekre értendő; a legszebb jelmez tulajdonosa a leadott szavazatok arányában nagyértékű jutalomban részesül. Az első díj egy másfél méter nagyságú párisi baba, amilyen még Noviszádon nem volt látható. Összesen 12 díjat tűztek ki, 6 leány és 6 fiú díjat. A baba és a többi nagyszerű ajándékok már a jövő héttel kezdve Kohn Gyula nagykereskedő kirakatában láthatók. Egy-egy szavazójegy ára 5 dinár lesz. A bizottság még különféle szennációs meglepetésekről gondoskodott.

— **A noviszádi Kath. Gazdakör műkedvelői f. hó 27-én vasárnap ismét előadják Csibe Károly „Katica” 3 felvonásos népszínművet a Kör saját helyiségében.**

— **Az esperantisták műsoros táncestélye.** A noviszádi esperantisták Dr. L. L. Zamenhof az esperanto nyelv szerzőjének emlékére, dec. 20-án (vasárnap) 8 órai kezdettel nagy műsoros táncestélyt rendeznek az „Amerikán Bár” helyiségében. A műsor egyik kiemelkedő száma „Ovakodjunk az esperantistáktól” 1 felv. vigiáték. Előadják: Mayer (apa) Fogarassy Bandi, Paula (leánya) Balaton Irénke, Péter (Paula vőlegénye) Szikcsák Lacika, Nielsen (kereskedő) Klipel János.

— **Caron, Le Narcisse Noir** dekánként a Soánál.

1-0

— **Meghalt Kuzmik budapesti egyetemi tanár.** Budapestről jelentik: Eperjesi Kuzmik Pál dr. egyetemi nyilvános rendes tanár, a második számú sebészeti klinika igazgatója, szombaton reggel öt órakor elhunyt. A kiváló orvost, akinek tudása és kiváló érdemei messze Magyarország határain túl is ismertek, munkaerejének teljében ragadta el a halál. Egy súlyos betege megátogatása alkalmával fertőzés érte, amelyhez kétoldali tüdőgyulladás járult. A legszakavatottabb és leggondosabb ápolás is tehetetlen maradt a súlyos fertőzéssel szemben. A nagyhirű tudós szakkönyveit idegen nyelvekre átfordítva a külföldön is sok helyütt használják. Temetéséről végleges intézkedés még nem történt. Utolsó kívánságának megfelelően, valószínűleg szülőhelyére Eperjesre szállítják és ott helyezik öröknyugalomra.

— **Anyakönyvi kimutatás** folyó évi december hó 13. napjától folyó évi december hó 20. napjáig. Születés bejelentett összesen: 25 (huszonöt) és pedig: 13 (tizenhárom) leány és 12 (tizenkettő) fiú. Házasságot kötött összesen: 2 (kettő) pár és pedig: Breg Konrád, hajógépezés és Draskovits Kornélia, Milicz István, szabó s. és Juhász Anna. Elhalálozás bejelentett összesen: 19 (tizenkilenc) és pedig: Schubert Rudolf, kereskedő, 72 éves; Placskov Mihály, földművelő, 75 éves; Zébits Ferencz, asztalos, 40 éves; Popovics Gyura, csász, 46 éves; Iváczevits Apaton, munkás, 36 éves (orosz); Szávicz Milivoj, vasutas, 42 éves (Kamenica); Welter László, 3 óra; Gavrilovics Jovan, csász, 53; éves; Gajiczi Szvetozár, papucsos s. 21 éves (Pasicsevo); Sickl Ferencné, szül. Elinger Erzsébet, 85 éves; Suvákov Jócza, koldus, 76 éves; Tölcsér Mária, 4 napos; Lalojevics Lázár, kertész, 63 éves; Borisev Jovánka, 3 napos: öz. Löwenberger Mórné, szül. Kriszhaber Johanna, 87 éves; Gerstkeimer Katalin, 23 éves; Radoszávlyevics Sztjevan, nyug. katonatiszt, 73 éves; Csauth György, napszamos, 68 éves; Léti Gyóka, papucsos, 65 éves.

— **Ifjúsági iratok, szépirodalmi művek, imakönyvek, képeskönyvek, levélpapírok, levelezőlap és bélyegalbumok jutányos árban kaphatók Abraham János könyvkereskedésében Noviszád, Péter Király utca 30. (Hitközségi palota).**

(x) Mégis csak **Mocko i drugnál** vásárolhatja a legszebb és legjobb cipőket.

— **Panaszok a hó miatt.** Kaptuk és adjuk a következő panaszos levelet: A hirtelen nagy lendülettel megindult hóesés a fa és szénkereskedők kivételével ugylátszik az egész várost készületlenül találta. Az első meglepetésből már magunkhoz térhettünk, mert a néhány nap előtti erős hóesés után udvariasan időt engedtek az egék arra, hogy okulva a kezdet nehézségein felvértezzük magunkat a várható későbbi havazás ellen. Ennek a figyelemzetetésnek nem nagy keletje volt, mert a multkori hó a legtöbb helyen még mindenütt meg van sőt megerősödve és keményen összefagyva a három nap előtti hóval, lasanként leküzdhetetlen közlekedés: akadálylyá növekszik. Az őrszemes rendőrök felszólítására a háziurak megkezdték ugyan a járdák tisztítását, de ugylátszik a város példáján okulva csakhamar abban hagyták nemes munkálkodásaikat. Legtöbbl helyen a járda közepén meghagyott hó valóságos miniatűr rödlipályát teremtet, amelyen élénk billegéssel járnak-kelek a noviszádi polgárok. Nem kell azonban ettől félnünk a kocsiuton, mert annak helyenként méteres hótakaróját, alig bolygatta meg emberi kéz. Egyedül a villanytelep munkásai dolgoznak éjjel-nappal szizifusi erőfeszítéssel. Munkájuknak azonban nincs foganatja, mert a megtisztított villamos síneket néhány perc alatt újra beeli a szánokról, kocsikról meg a járdáról odarakódó hó. Az állami és városi épületek előtt a legtöbb helyen éntetlenül megmaradt a hó. A vasúthoz vezető uton a városi hatóságok szigorúan megtisztították a járdát az ott tanyázó pékekkel és gyümölcsárusokkal, de az ut további részén nyugodtan bukdácsol az utazóközönség. Ha mar a város nem tisztítja a járdákat, legalább gondoskodják a hasra-vágódó polgárok teitápaszkodásának „hatósági

támogatásáról”. Tisztelettel egy bukdácsoló állampolgár.

(x) **A Noviszadi Athletikai Klub** dec. hó 20-án délután 6 órai kezdettel a Római Kath. Kör dísztermében tartja szokásos karácsonyi ünnepélyét. Előkösz.

— **Elsőrendű tűzifák,** legjobb porosz szalon kőszén és gázkösz házhoz szállítva, legolcsóbban kapható Schwarz Testvéreknél Noviszád, Haltér 11. sz. 1—0 2018.

— **A kikoszorozott kérő a menyegzői lakomán megölte az ujdonsült férjet és feleségét.** Bukarestből jelentik: Véres (saládi dráma játszódott le a romániai Duneni község egyik lakodalmas házában. Natália Palonka menyasszonynak több kérője volt, de apja egy gazdag földműveshez, Vasalie Verniceanuhoz adta a leányát. Az esküvő megtörtént, a lakoma alatt két fiatalember állított be a lakodalmas házába, a kikoszorozott kérők, akik előbb csipkelődve, majd komolyan sértegették a násznépet. Pricob Demeter, az egyik vetélytárs egyszerűen kést rántott és kijelentette, hogy az egész lakodalmas társasággal végezni fog. Pricobot erre többen lefoglák, de az erős legény kiszabadította magát és egy pillanat alatt, anélkül, hogy megakadályozhatták volna, kését a menyasszony mellébe dőlte, majd a vőlegény nyakába szurta kését, aztán a vele jött barátja segítségével kiugrott az ajtón és elmenekült. Az előhívott csendőrök üzőbe vették a gyilkost, de nem sikerült elfogniok Pricobot, akinek nyomaveszett. — Natália Palonka, a menyasszony nyomban szörnyethalt, a vőlegényen sem lehetett már segíteni, mire az orvos megérkezett, a szerencsétlen ember elvérzett.

(x) **Tűzifa, szén, koks** legolcsóbb Keller fatelepén, Strand ut. Telefon 417.

— **Öt évre ítélték Esküdt Lajost.** Budapestről jelentik: Dr. Auer Károly táblai tanácselnök ma déli háromnegyed 1 órakor hirdette ki az Esküdt perben a tábla ítéletét. A királyi tábla az elsőfoku bíróságnak a megvesztegetéssel vádolt Esküdt Lajosra vonatkozó ítéletét helyben hagyta és Esküdt Lajost ötévi börtönbüntetéssel sújtotta. Az elsőfoku ítéletnek dr. Landesmann, dr. Bence és Weiszre vonatkozó részét megváltoztatta és a vádlottakat felmentette. Esküdt Lajos büntetéséből a tábla egy év és két hónapot kiöltöttnek vesz.

(x) **Tűzifa, koks, porosz szén** legjobb, legolcsóbb Vinkovits fatelepén, Örmény-ut. Telefon 257. 2393-1 30

— **Meghülés ellen** legtermészetesebb és legkitünőbb szer a természetes tiszta virágmez.

— **Rendőri hírek.** László Juliska a noviszádi közkórházban szolgálo 24 éves cselédleány tegnap reggel ájultan esett össze a közkórház folyosóján. Amikor magához tért kihallgatta Vilovác rendőrfogalmazó, mivel társnői azt mondták, hogy mérget ivott. A leány azonban nem akarta elárulni, hogy milyen mérget vett be, csak annyit mondott, hogy meg akart válni az élettől. — A noviszádi rendőrség, a titell rendőrség felszólítására tegnap letartóztatta Pejovics Vera 19 éves titeli leányt, aki Titelen több büncselekményt követett el. Pejovics Verát tegnap kísérték Titeire.

(x) **Erdélyi, bosniai és sloven deszkák** első osztályú minőségben, Lišić ujfatelepen a kanálison túl, a most újból 10⁰⁰ tól 20⁰⁰-ig (szállított árban kapható. Telefon 306. 2266

(x) **Mit vegyek karácsonyilajándékkul?** Eitől a gondtól megszabadul mindenki, aki elátogat a Noviszádi Harisnyakirály, Klein Jenő (Jevrejska ulica 13) üzletébe. Mindennemű harisnya, kötött és szövettáru rendkívül dus választéka mindenkinek nagyon megkönnyíti a választást. Leszállított árak. 2564-1-3

(x) **Nyakkendővásár!** Ezer drb. finom nyakkendő olcsó kiárusítása Fuchs Györgynél Menrath palotával szemben 2572-1-3

(x) **Abonensek részére** jó és olcsó házikoszt. Tiszta vendégszobák kaphatók. Noviszád, Zseljeznicska ulica 95

(x) **Karácsonyi ajándékok** tanulók részére olcsón és czélszerűen vásárolhat a „Merkur” bélyegzőkészítő üzletben. Tekintse meg a kirakatot.

SPORT

A milanói európai bajnokság

Az idei év legnagyobb birkózóversenyét óriási érdeklődés mellett kezdték meg csütörtök délután Milánóban. A versenyen kilenc állam birkózói jelentek meg, köztük Jugoszlávia reprezentánsai is. A sorsolás értelmében Goldstein, a SAND kitűnő pehelysúlyú birkózója már az első nap starthoz állott. Ellenfele a kaposvári Turul S. E. kitűnő birkózója Harmath volt, akitől Goldstein vereséget szenvedett.

Az előmérkőzések általában a magyar birkózók győzelmének jegyében indultak meg. Eddig het magyar birkózó állt starthoz, hat győzött, a hetedik kikapott. A légsúlyban Magyar legyőzte Reinert (német), a pehelysúlyban Harmath pontozással Goldsteint (jugoszláv), ugyanebben a súlycsoportban Németh pontozással Rottenfluckot (francia), a könnyűsúlyban Matura pontozással Warthot (német), ugyancsak a könnyűsúlyban Keresztes öt perc alatt kétvállra fektette Dotti olasz bajnokot, a nagy-középsúlyban Varga dr. 2 perc alatt hidbeütéssel tussolta Gottai olasz bajnokot. A fiatal Papp László első ellenfele Westergleen svéd világbajnok volt, aki nyolc perc alatt legyőzte Pappot. Ez volt eddig az egyetlen magyar vereség. Az előmérkőzések hatása alatt az olasz lapok dicshimnuszokat zengenek a magyar birkózókról. A küzdelem tovább folyik.

A NAK mai ünnepi délutánja

A NAK szokásos karácsonyi összejövetele az idén az eddigieknél nagyszabásúnak ígérkezik. Az ünnepi összejövetel fényét a műsoron szereplő szónokok és énekes párok emelik a jótékony jellegű történet ajándékozása pedig magasztossá teszi. A Beltéri Katolikus kör dísztermében este 6 órakor kezdődő ünnepség műsora a következő:

1. Ének: Előadja az egyházi énekkar.
2. Ünnepi beszéd tartja: Fáth Ferenc apátplébános.
3. Dr. Vilt Vilmos elnök üdvözlő beszéde az egyesület tagjaihoz.
4. Ajándékkiosztás. Tizenkét szegény gyermek felruházása. A játékosok megajándékozása.
5. Ének: Előadja az egyházi énekkar.

Béke a német és francia könnyű-atlétikában. Lausanneból jelentik: A nemzetközi atlétikai szövetség kezdeményezésére, a szövetség elnöke Franciaország és Németország könnyűatlétikai szövetségeit, Lausanneban megtartandó ülésre hívta össze. A két küldöttség között folyó tárgyalások arra a határozatra vezettek, hogy Franciaország és Németország könnyű atlétikai szövetsége között, a sportkapcsolatot úgy, mint az a háború előtt fennállott, újból felelevenítik.

A SZÉPSÉG ANŐ LEGNAGYOBB ÉKESSEGE

A rut arcot megszépíteni, a szépséget megtartani és apolni, legnagyobb művésze a kosmetikának. A modern kosmetikának remeke a

Dr. FÖLDES MARGIT-CRÉM

amelytől arcunk ude. ruganyos, harmatos, illatos lesz. A ráncok elsimulnak, szeplők, májfolto eltűnnek. Újból mindenütt kapható. Ára 15 D

Vezérképviselet:

HELLER, VELIKA-KIKINDA

2576-30x

A NAK vezetősége felkéri összes tagjait és a következő játékosokat: Kovracsek, Paszt I. és II., Martin, Hajdu, Alexi, Peikeri, Antonics, Bertók, Spiller, Németh, Schubert, Lerch, Schäffer, Dussing, Varga, Pelikán, Weisz, Hetterle, Boross, Aranyossy, Sáró, Greuling, Neuwirth, Georgievics, Babin, Nikolics, Molnár, Oita, Zalia, Palkó, Gerich, Mitrovics, Majoros, Juhász, Heitzmann, Radoszavlyevics, Brezovsky, Hrabovszky, Waschshoffer, Uri, Belánovics, Gyurásevics, hogy ma este 6 órakor a beltéri Katolikus Kör dísztermében megtartandó karácsony estén megjelenni sziveskedjenek.

HÁR NŐSZIVÉHEZ

akar férközni, csak a SOA-nál vegye Karácsonyi prezentjét.

REDUKÁLT ÁRAK!

Szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

RÉZÜSTÖK, pléh üst-hazak legnagyobb választéka. Mélyen leszállított árak. Vasa Maločić rézműves Novi Sad, Kisačka ul. 32. 2466-1-12

500 dinár JUTALMAT adok annak, aki részemre Novisadon megfelelő állandó állást szerez. Cim a kiadóban. 2525-1-7

Egy és félhónapos farkaskutya ELADO. Cim: Triticovics (Deák)teriosz trafik. 2530-1-3

10 hold I. oszt. SZÁNTÓ-FÖLD Felső Sajlovón szabad kézből eladó. Cim: Milan Jovanovic Voka Kraljevička Markó ul. 37. 2489-1-3

Egy rövid ZONGORA és egy fekete modern PIANINO eladó. Cim: Novisad, Sumadijska ul. 11. 2570-1-2

FIU TÉLIKABÁT és cipő férfi és női telikabát és egyéb jókarban lévő ruháknak eladó. Petra Zrinjskog utca 71.

HIRDETÉSEK

Eladásra kerül a szállító kívánságára:

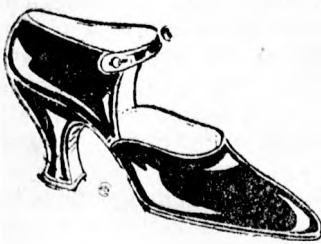
57 darab valódi PERZSA SZÖNYEG

melyeket a vevő idejében át nem vett. Egyes példányok is kaphatók. Érdeklődni és megtekinteni lehetne naponta 9-12-ig és 2-6-ig

SCHENKER & COMP.

szállító cégnél

Novisad, Sremska ul. 7. (a Strand uton) 2547-1-5

ELEGÁNS és TARTÓS

cipőt csak

Sabolic Pál-

nál Novisad, Ustavka ulica 26. szám. (2540-6x)

Garantált tiszta virág-

MÉZ

1 kg. Din. 15.— Küldök szét postán 5 és 10 kg-os kannákban.

N. DIMOVIĆ, Novi Sad.

Nem kerül fáradságába!

Egy levelező lapon megrendelheti és

250 dinárért

jut egy szép téli box cipőhöz. Közölje a láb hosszúságát, annak szélességét és azt, hogy milyen fazonú cipőt akar. A nem megfelelőt kicserélem. Minden megrendelést azonnal elintézek

Jovanovics Milan cipész,
Novisad, Laze Kostičeva (Széchenyi) ulica 31. 2554-3x

Zongorák

és

Pianinok

elsőrangú gyártmány nagy választékban

Truppel-Bélánál

-o- hangszer készítő -o-

Novisad, Dunavska ulica 17. Željeznička ulica 31. szám.

Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyyszintén bel- és külföldi quinttiszta hurokban Eladás nagyban és kicsinyben.

JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL

Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.

Naponta kapható friss uradalmi

TEJ, TEJFEL és TURÓ

DELIKATESZ-ÜZLET, KR. ALEKSANDRA 15.

Abonnensek előjegyeztenek és kívánságra azzonnal házhoz is szállítunk!

Szép és olcsó

Karácsonyi

ajándékok

kaphatók

Ertl Bálint

ékszerész és órásnál Novi Sad, Kralja Petra u. 30.

Állásnélküli

Irodista(nő)-t napi 100 dinár fizetéssel

hosszabb időre alkalmaznák. Csak összeadni kell tudnia. Cim a kiadóban (Wagner-palota udvarban)

Magánórákat

adok, különösen matematikából. Előkészítik polg. isk. magánvizsgálatokra. Elvállalok tanulókat teljes ellátásra és vasuton bejárókat felügyeletre. (2543-6x)

Kempl tanár, Grobljanska ulica 10. szám

Özödjék meg mindenki, hogy a ljubljana hazai gyártmányu

CIPŐ

jó, tartós és olcsó!

Ljubljansko Stovarište obuće
Filijala Novi Sad,

2542

Vilsonov trg 2.

1-3

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermek-kalapok alakítását vállalja az új formák szerinti festés minden színben
Uj női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Eladó azonnal egy keveset használt

uj billiárd asztal

Bővebbet Bač-Petrovac, Postafiók 52

FÜSZERUTAZÓ

3 nyelvismerettel Bácska esetleg Bánátban is jól bevezetve és

FAKTURISTA

kerestetik. Eugen Weisz fűszernagykereskedése, Novisadon

Karácsonyi tárgyak

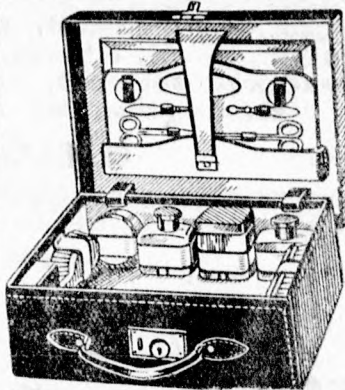
a legszebb és legjobb kivitelben mélyen le-szállított árak mellett és nagy választékban

A. LAX bőrárúüzletében

Novisad, Duna ucca 20. sz. alatt kaphatók

Női kézitáskák, gyermekretikulók, férfi-pénztárcák, cigaretta- és szivartárcák, manikur-készletek, necessairek, varrókészletek, íróasztalmappák, ékszerdobozok, bőr- vulkan- és vászonkofferok, akta- és iskolatáskák, különböző nyerges felszereléssel, férfi és női bőrvégek stb.

Legszebb Karácsonyi és Ujévi ajándék még mindig egy szép tárgy bőrből!

Főüzlet: **Novi Sad F. DIETRICH** Kr. Petra 30.
 Fióküzlet: **Novi Sad Novi vrba s** Fő-utca.

Bőr díszműáru kereskedő és speciális készítőnél.

Nagy választék saját készítésű gyönyörű és modern kivitelű női táskák, férfi pénztárcák, portmonék, utinecessairek, manikür, cigaretta és szivartárcák, valamint utazó- és kézibőröndökben épügy, mint mindennemű e szakmába vágó bőrdíszmű áruban **Olcsó árak!** **Szolid kiszolgálás!**

Nagy Karácsonyi Vásár szőrmeárúknban

NETTEL és FARKAS

szücs-, szőrme-áruházában

NOVISAD

KRALJA PETRA 27.

Központ: WIEN.

TELEFON: 187.

Rövid szőrme kabát	— — — — —	Din. 2250.—től
Hosszu szőrme kabát	— — — — —	" 2800.— "
" sealelektra kabát	— — — — —	" 4500.— "
" nercmormota kabát	— — — — —	" 6000.— "
Férfi szőrme mikadó	— — — — —	" 2220.— "
Rókkák	— — — — —	" 350.— "

Azonkívül szőrme prém díszítéshez mélyen leszállított árak. **Nagyban!** 2574—1—4 **Kicsinyben!**

A leghálásabb karácsonyi ajándék **A KÖNYV!** A legnagyobb választék PAPHYRUS könyvkereskedésben Novisad, Jevrejska ul. 7.

Kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvel megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzési nyerne. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz 1rg Oslobodjenja 818-0

TELEFON 455 TELEFON

utján rendelje meg a tűzifát a

D. D. ZA EKSPLOATACIJU DRVA-nál

(NOVISAD, Strand ut mellett)

ha jó és olcsó tűzifát akar, mert nemcsak olcsó fát kap, hanem

1/4 öl tűzifát ingyen kap, mert minden hó végén kisorsolunk egy napot a közjegyzőnek a közbejöttivel és 1-0-2322

Mindenki, aki ezen a napon rendelle fáját, az a szállítójegy igazolásával

1/4 öl tűzifát ingyen kap.

3000 méter selyem

a napokban megérkezett, amelyet nagyon kedvező áron vásároltunk és a következő árkban azonnal eladásra is bocsájtjuk:

Creppe de Chine sima 100 cm széles	68, 76, 84, 96, 120 dinár	Brokát selyem hélésnek	48, 72, 84 dinár
Creppe de Chine mintázott 100 cm széles	120, 140 dinár	Senantung selyem sima	58, 64, 68, 88, 96 dinár
Creppe Maroquen Saten sima 100 cm széles	120 dinár	Metalbrokát selyem	180, 240 dinár
Foular selyem mintázott 100 cm széles	88, 96 dinár	Fekete Taft selyem 100 cm széles	96, 120 dinár

Ugyszintén ajánljuk nagy raktárunkat az összes téli rőfös divatáruban, melynek az árait, tekintettel a karácsonyi ünnepekre, jelentékenyen leszállítottunk és mindenkinek érdekében áll, hogy mielőbb a fenti cikkekben szükségletét fedezze. Tekintse meg raktárunkat

Letić i Mišić divatáruháza Novisad, Kralja Aleksandra ulica 4. szám (Városháza mellett) Telefon 131

Egy kisebb
családi házat
vennék 50.000 dináron alul.
Cím a kiadóban.

Jelentékenyen leszállított árak!
az összes butoroknál, la keményfa hálószoba
tükörrel és tiszta rez vasalással
Saratlić Milan butorgyár és butorár-
házban Novisad, Kralja Petra ulica 7. (2549-3x) **3900 din.**

A karácsonyi és újévi ünnepekre kitűnő
szeremi fehér és siller

B O R

literenkint 7.— dinárért kapható
MÁRIÁS SAMU vendéglősnél, a Darányi-telepen.

FIGYELEM HÖLGYEIM?

Eredeti francia és angol **parfumeriák**
valamint az összes **toilette cikkek**,
parfeum, poudér és szappan, hihetetlen
olcsó árakért kaphatók

Pisker József és Tsánál Novisad,
KRALJA PETRA u 3. (volt Fischer bazár)

Cotti Poudér nagy doboz Dinár 28—
kis 16—

és minden egyéb cikk hasonló árakkal!

Karácsonyi ajándék-cukorkák

legolcsóbbak

Erdélyi cukorka üzletében,

Apolló épületében. — Ugyanott egy ki-
futó fiu vagy leány felvétetik. 2

Saját termései elsőrendű természetes

érett virágméz

1 kg à 15.— dinárért kapható
5 kg à 14.50 dinárért
10 kg à 14.— dinárért **Mudroch A.**
méhészetében Novisad, Vodnikova (Galamb u.) 8.
2516-3x

Ha állásra van szüksége,

forduljon „Jugokomercia“ állásközvetítőhöz, Par-
nogmlina ulica 10.

50—100 dinár jutalékot fizetünk

Önök, ha 1 és 2 szoba-konyhás kiadó lakás-
cimeket közül velünk — Parnogmlina ulica 10.

Zászlókat, templomdekorációkat, temetkezési cik-
kek, konfekció, ágyterítők, függöny és mindennemű

műhímezést

olcsó árak mellett gyorsan készíti **KORN JÓZSEF**
Novisad, Trg Oslobođenja 1. szám. (2388-6x)

FIGYELEM!

Ha szükségletét a Karácsonyi ünnepekre

fűszer és csemege üzletében szerzi be,

SOK PÉNZT TAKARIT MEG

mert elsőrendű árut, u. m.: mézet, diót, mandulát, mogyorót, mazsola-
szőlőt, datolyát, kávét, kakaót, teát, rumot, arancsot, csokoládét,
különbéféle cukorkát, sajtokat, különféle halakat és legkülönbélebb
csemegéket és fűszerárut lényegesen

olcsóbb áron

szerzi be nálam, mint bármely más üzletben. — Ezért saját érdekében felhívom figyelmét,
hogy egész szükségletét a fent jelzett cikkekben nálam szerezzze be.

Teljes tisztelettel

N. DIMOVIĆ

NOVI SAD.

2566-1-2

STARI BEČEJ.

Eladó

egy jó karban levő négy-
ülékes luxus-szánkó és
egy pár eredeti norvég
ski-talp. Érdeklődni lehet

Schwarz Testvérek irodájában,
Novisad, Ribnji trg 11. (2551-2x)

Garantált tiszta fehér

kőso

és finoman örölt kőso, vagonként és
kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad

Futočki put 66. Telefon interurban 534.

Díjtalanul közvetítünk Önnek

tisztviselőt, segédet, soffört,

vagy bármilyen alkalmazottat „Jugokomercia“
állásközvetítő, Parnogmlina ul. 10.

Knébl-féle asztalostelep

a Brüll kendergyárral szemben azonnal beköl-
tözhető 4 szobás lakással és 26 méter hosszú
emeletes raktárral kedvező fizetési feltételekkel

2524 eladó. Bővebbet 3x
Toma Baić Novisad, Miletićeva 26. Telefon 220.

Vasesztergályos

segéd azonnali belépés-e állást
keres. Cím a kiadóhivatalban.

2520-1-2

ELADÓ EGY JÓKARBAN LEVŐ

ZONGORA

Megtekinthető hétköznapokon déli 12-2-ig.
2529 Cím a kiadóhivatalban. 1-2

KARÁCSONYI VÁSÁR

Minden vevő, ki 1925. december 31-ig nálam szerzi be szükségletét **Férfi és női szövetekben,** női kabát, kostüm,
Ulster, téli kabát, smoking és egyes nadrágok, valamint a hozzávaló összes belésáruban a
bevásárlás végösszegének **10%-át mint premiat készpénzben visszkapja.**

WIEGENFELD JAŠA JENŐ, Novisad, Kr. Petra 13.

Ha szép, jó és olcsó cipőre
van szüksége, csakis

Mocko i Drug-nál

(Omaljev prolaz)

vásároljon, mert ott minden tekin-
tetben kifogástalanul szolgálják ki.

Elsőrangú melegbélésű, prémes **NŐI CHEVREAUX CIPŐ 400 dinártól 450 dinárig.**
Gyönyörű brokátok nagy választékban, lack fantásiák.

Figyelem! Nagy Karácsonyi alkalmi vásárt rendezek!

az összes férfi-, női és gyermekruhákban

A raktáromon levő összes téli árukat mélyen leszállított áron bocsájtom a t. vevőközönség
rendelkezésére. Különösen nagy választék női szőrmekabátokban **Dinar 2500.—-től** feljebb

Kapamadžija Branko, konfekcio áruház Novi Sad, Kralja Petra ulica 25. szám

Nyomatott Parkas és Dürbeck könyvnyomdájában Novisad, Željeznička (Petőfi) ul. 30. Telefon: 488

A DÉLBÁCSKA VASÁRNAPI MELLÉKLETE

ÉGI DAL

RABINDRANATH TAGORE

Szived bágyadt s álom
Pihen szempilládon.

Nem jutott füledbe,
Annak hallomása.
Hogy tövis közt legszebb
A virág nyílása?
Ébredj! Idő drága,
Ne tűnjön hiába!

Kövecses ut végén,
Magány országában.
Tünődve ül s rád vár.
Barátom magában.
Csalódás ne érje —
Ébredj, ébredj végre!

És ha déli hőben,
Izzik az ég boltja
S a forró homoknak
Szomját nincs mi oltja —

Szived mélyén akkor
Az öröm nem él-e?

S lépteid nyomában.
Az utszéli hárfán
Nem sir-e fel lágyan
Gyötremlék zenéje?

*

Hervad már ligetünk...

Nem baj, hogy hervadó bus ligetem
Hullatja diszét, tarlott bokrain
Kócos szél hintáz és a csalogány
Lótuszvirágos tájra költözött.

Nem baj, hogy rózsás labirintom fonyadt...
Balzsamos szél nem leng s örömmöm,
Bomlott Absolon, szöghaju gubancán
Függve maradt a fűskés ágakon...

... Csak te viríts, én termő körtefám!...
Hű kertészed, én, sok szennyes gonddal, jajjal,
Elávan, forró vérrel, verítékekkel,
Holt tavasszal jól trágyáztalak.

KELECSÉNYI GABRIELLA

A villamos fényfürdő

Irtá: DON BERGMANN

Eduard Svensson egy nap meglátogatta barátját, egy kiváló fiatal elektroterapeutikust, — kérem, ne tessék megijedni a szótól, méltozassék egymásután ötvenszer megismételni és menni fog. Tehát felkereste Johannes Lundberg elektroterapeutikust. Egészségi szempontból ugyan semmi baja nem volt Svenssonnak, hanem csak azért jött, hogy száz koronát kérjen kölcsön. Ám Lundberg dr. megkérdezte, hogy miképp van és Svensson valami „erős meghűlást” emlegetett, mert tudta, hogy fiatal orvosokra misem tesz kedvezőtlenebb benyomást, mintha azt mondjuk, hogy nincs bajunk. Már pedig Svensson ezuttal jó benyomást akart kelteni.

— Nagyszerű, nagyszerű! — kiáltott fel Lundberg dr. — Akkor villamos fényfürdőt kell vennem. Épp ma kaptam meg a fürdőszekrényt. Ott áll a sarokban. Vetközzél!

Eduard Svensson rákancsalított a nagy, masszív fürdőszekrényre, mely pénzszekrényre hasonlított s eszébe jutott a százkoronás bankjegy.

— Nagyon köszönöm — szólt. — De ma nem... tulajdonképp azért jöttem, hogy...

— Ugyan, ne kényeskedjél. Vetközzél

„Feje olyan, mint egy cézáré, egy egész nép roskadozik alatta“

Megjelent Szabó Dezső háromkötetes regénye — Egy mű, amelyben mindenki benne van

(Budapest, december 19.) ...Élet és halál ez a regény. Tett, ölelés, bántás. Kétségbeesett kiáltás. Ez a kiáltás nemcsak az enyém. Nem én kiáltottam el először. Koppány, Dózsa György, Kurucz, Pázmán Péter, Zrínyi a költő, Katona József, Berzsenyi és mások; más-más hangon jajgatták be a zuhanó időbe. De a magyar Vazul fülei nem hallottak, szemei nem láttak, a Szent István álmán keresztül. Most pedig az én véres örökségem ez a kiáltás...

Ezekkel a szavakkal kezdődik Szabó Dezső háromkötetes regénye, a sokat emlegetett: Segítség!

A sorok kissé szerénytelenek és a terjedelmes előszóban még ilyen kitételeket is találunk, mondanunk sem kell, hogy önmagáról: „Trón van alatta, ahárhová ül, a feje olyan, mint egy cézáré, egy egész nép roskadozik alatta...”

Zavaros időkben született meg e mű, egy zavaros korszakról, és aki vállalkozott rá, hogy közel 30 ivnyi betűből felépítse e roppant gulát, maga is, bármennyire is zseniális alkata van, zavaros ember.

A Segítség három kötetében megtalálni mindenkit, kivétel nélkül. Klebelsberg Kunót és Frierich Istvánt, Huszár Károlyt és Prohászka Ottokárt, Ravasz László püspököt és Herczeg Ferenczet, Salm grófot és az ébredők vezéreit, a kurzus újságíróit és a liberális újságírókat.

Megtalálni az elmúlt néhány év minden ismertebb női szereplőjét, senki nem hiányzik, szinte teljes a karrikatúrák arcképcsarnoka és a legtöbb karrikatúra alá mellékelve van a modellnak egy-két piszkos fehérneműdarabja. Ugy, amint levetette magáról, amikor már igazán nem viselhette tovább. Amint hirtelen végiggondolunk a világirodalom különféle okokból nevezetes termékeit: nem igen találunk még egy hasonlóan gazdag raktárt piszkos fehérneműkből.

csak le! — Es Lundberg dr. fényította a szekrény ajtaját s megmutatta annak belsejét. A kényelmes szék és a falakat, melyek izzólámpákkal voltak bélelve.

Azután felgombolta Svensson mellényét, lerántotta cipőjét és gallérját. Mit tehetet Svensson? A kék bankó kedvéért eltűrt mindent.

Lundberg doktor most betuszkoita a fürdőszekrénybe, becsapta az ajtót, melyet kulccsal is bezárt s rátette a fedelet, melynek nyaknyílásán ott trónolt Svensson barna feje, mint egy bronzszobor. Majd megnyomott egy gombot és szabad folyást engedett az áramnak.

— Ugy-e csodálatos? — szólt keneteljesen.

Valóban remek volt. 45 fokos kellemes meleg rohant át Svensson tagjain. Azután kezdetét vette az izzadás. Ha meztelen az ember, akkor az izzadás nem is kellemetlen. Mikor a verejték Svensson arcán is végigfolyt, Lundberg dr. saját zsebkendőjével törölte le s általában oly szerető gonddal sürgölődött körülötte, hogy Svensson habozás nélkül előadta jóvételének tulajdonképeni okát.

— Kérlek, a legnagyobb örömmel, ha megelégszel ily kicsiny összeggel! — szólt Lundberg dr., keresgélgni kezdett tárcájában s kivette a nagy bankót.

— Hanem — szólt kissé habozva — a fürdő ára husz korona, tehát csak nyolcvan

Plachota államtitkár

A legkegyetlenebbül Pekár Gyulával bántik el Szabó Dezső regénye, aki közoktatásiügyi államtitkár gyanánt szerepel a regényben és mivel Szabó Dezső nem bocsájta meg Pekár nevének szláv eredetét, Pekár államtitkár helyett mindig újból találkozunk Plachota államtitkárral.

Például:

— Plachota államtitkár már természeténél fogva is hivatalos volt, hogy az erkölcsi világrend vaskos oszlopa legyen. Lehetőleg keccses, lehetőleg karcsu frakkba gyömöszölt testével olyan volt, mint egy leszordinózott elefánt. Az államtitkár irodalmi emlékeivel ajándékozta hallgatóit:

— Zolát én sohasem gutiroztam és mindig kitértem a vizitjei elől, anélkül, hogy hátróztott refüt adtam volna neki. Mondtam is D'Annunzióknak, aki abban az időben jó pajtásom volt: Mon cher ami, ce monsieur Zola sent la canaill, he is a very vulgar fellow, nicht war?

— Plachota államtitkár volt a magyar kultúra Probierramsellje. A külföld nagy kulturális ünnepein mindenütt ő képviselte a magyar kultúrát. Ez aztán nagy megtakarítást jelentett az államnak. Mert ahol egyszer megjelent, ott nem kértek több költséget Pannónia lelki működéséből... Irt verset, dalt, ódát, elbeszélő költeményt, jambusos drámát, irt prózát, elbeszélést, regényt, zsánerképet, modern drámát. Kiirt minden kurucot, minden negyvennyolcas honvédet a sirjából.

— Olyan biztosan és megnyugtatóan tehetésgtelen volt, hogy mindenütt szívesen adtak helyet neki. Irodalmi társaságokban előkelő helyekre választották, társadalmi egyesületekben vendégszerepet játszott. Hivatalából állandóan szabadságon volt, nemcsak a hivatalos ügymenet érdekében, de mert mindig reprezentált: és éjjel is frakkjában hált. A képeslapoknak már kész Plachota-kliséjük volt, amely

kaphatsz készpénzben. Egy pillanat türelem megyek váltani!

És Lundberg dr. lerohant a lépcsőn, átfutott az uccán s nekiment a villamosnak. Mentőkocsin vitték a kórházba.

Eduard Svensson várt. Várt egy negyedórát, várt egy órát, várt kettőt. Az egész idő alatt izzadt. A szekrény kívülről be volt zárva. Svensson zörgetett, kiabált, káromkodott.

Végre késő este megjött Lundberg dr. takarítónője. Svensson szenvedélyesen felszólította, hogy nyissa ki a szekrényajtót. Igen ám, de a kulcs Lundberg nadrágjában volt, ez pedig a kórházban, s ezt senki sem sejtette.

Most Svensson sirva arra kérte, hogy legalább kapcsolja ki az áramot. Az asszony megtette, de természetesen a hamis gombot nyomta meg, úgy, hogy az előbbinél sokkal erősebb és melegebb, 80 fokos áram fűtötte Svensson szegény testét.

Végre az asszonynak sikerült kikapcsolni az összes áramokat és Svensson megnyugodott.

Jött az éj s az asszony, miután megetette Svensson a doktor maradék káposztájával, ott hagyta a szegény fiút a szekrényben, mely az áram kikapcsolása után jégsezekrényre kezdett átalakulni.

Körülbelül éjfél volt, mikor csoszogó lépteket hallott az előszobában. Az ajtó nyílt és Svensson éppen fel akart kiáltani:

öt a szónoki emelvényen az ihlet lázában ábrázolja. És bármilyen nyilvános ünnepély volt, ezzel a klisével már előre vaktában kinyomták az ünnep kikerülhetetlen Plachota-jelenetét. De a szerencse mégis a kommün alatt tette föl a koronát Plachota fejére. Házi szolgálója egy zsidó szóért pofonította őt. Ez a pofon azután utalvány volt minden apoteozisra.

De ez csak izelítő Plachotáról, az államtitkarról, akiről egész fejezetek íródnak — sokkal drasztikusabban — a terjedelmes műben.

Herczeg Ferencről — Friedrich Istvánig

Akik König Lajosnak, a nemzet nagy írójának portréja mögött Herczeg Ferenc vonásait keresik, azok vegyék meg a Segítség három kötetét. Prohászka Ottokár, mint Habina püspök jelenik meg néhányszor, de nagy jelenete annyira dresztikus, hogy inkább nem idézzük. De Friedrich István talán nem fogja rossz néven venni nekünk, ha kijegyezzük azt a torzképet, amelyet Szabó Dezső rajzolt róla, vagy másról:

Magas gallérija közt minden erejével államférfi-arcot strapált Feichtinger Károly s csinos barna arcát államtitkosan komolyítja a hölgyek felé. Az alig harmincyolcéves, de sokkal fiatalabbnak látszó férfi talán a legjellemzőbb termése volt a megbolondult időknek. Úgyes, csinos, jólfésült, jólöltözködő nagy csókfeljesítményű soffőr volt, aki valaha még egy érettségi bukásig is eljutott a kultura terén. Egy kicsit szemtelen volt, egy kicsit lóditgatott, de mindez jól állott neki és annál nagyobb volt a sikere a nőknél. Sok előkelő uri nő, füledt grófi hölgy, vagy étvágyas zsidó milliomos lány állította meg az autót az erdő szélén, vagy más alkalomnál és juttatta új szerephez a boldog soffőrt.

Az októberi forradalom első napján valami megrendelésre sietett autójával. Hát látja hogy egy nagy tömeg rikoltozva tart a királyi vár felé, Feichtingerbe belecsapott a történelem, mint az istennyila. Leszállt az autóról, elkezdett dolgozni a könyökével és a leghangosabban rikoltotta a leghangosabban rikoltott rikoltásokat.

Egyszerre csak a tömeg élén volt és ez mint vezérét éljenezte. Így lett államférfiúvá. Másnap már mint az egyik minisztérium államtitkára dörögte a jól bevált dörögéseket az egyház, a feudalizmus és a dinasztia ellen... A kommün bukása utáni percben már ő dörögött a forradalom patkányai, a vörös destruk-

— Végre jössz, te gazember!

A szó azonban ajkára fagyott, mert kezében tolvajlámpával egy igazi gazember állt előtte. A csirkefogó a szekrénynek tartott, melyet bizonyára pénzszekrénynek nézett. Eduard Svensson kíváncsi volt, hogy mit fog tenni a betörő, ha felfedezi az ő fejét a szekrény fedelén. Ez azonban ügyet sem vetett rá. Bizonyára szobornak nézte. Egy pillanatig ugyan úgy látzott, hogy le akarja emelni, de aztán, valószínűleg feleslegesnek tartotta ezt s előszedve szerszámaikat, fessegetni kezdte a szekrényt. Ez azonban csodálatosan erős volt s a betörő végre holtfáradtan leült a szőnyegre és piszkálni kezdte a körmeit.

Most Svensson elhagyta a türelme. Felháborodva és dühösen felordított:

— Micsoda kontármunka ez! Tessék becsületesen dolgozni!

A gazember nyomban átváltozott bűnügyi örültté és hangos ordítással kirohant az éjszakába.

Lundberg villamos balesetének, Svensson kalandjának és a betörésének hamar híre futott a fővárosban. Másnap reggel egy lap tudósító állt Svensson ketrece előtt és interjúrt kért tőle. Előbb azonban az enyhébb áram bekapcsolásával fel kellett olvasztania Svensson, aki merevre volt fagyva. Svenssonnak el kellett mondani az esetet, benyomásait, gondolatait stb. Aztán a tudósító lefotografálta, majd zsebéből elővett egy kulcsot — persze előzőleg a kórházban meginterjúvolta Lundberg dr.-t — és kiszabadította Svensson. Innen az újságíró elment a bolondok házába, hogy meginterjúvolja a bűnügyi örültet.

Egészség és boldogság:

mama és gyermeke a tisztaság üdítő
érzetében, frisseségtől sugározva,
ápolva és gondozva. Örömteli
egészség nevére mutatja a ragyogó
fogyöngyöket.

A Kalodont fogkrém minden-
napi használata a legbiztosabb
módja, hogy fogaink épségét
és szépségét megőrizzük.

cio ellen és hirdette a kereszténység kurzusát a trón és az oltár jegyében. Bár mondatai kisé hasonlitanak a törekvő pincér vasárnapi műveltségéhez, de csinos fiú volt sok könyökkel: egy időre a magyar közélet élére került, ő csinálta az esőt és a szép időt. És csak azért nem vertek pénzt a képmására, mert ebben az időben nem volt érc hozzá. Politikai tudománya egyetlen, de sikeres elvből állt, melyet soffőr-korabeli titkos ölekezéseiből szűrt le.

Boór Bálint alias Szabó Dezső

Stb. stb... Forog a film: megismerkedünk a regény főhősével, aki félreismerhetetlenül Szabó Dezső. Az összes karikatúrák csak a hátteret festik a nagy önarcképhez: ahhoz a triptichonhoz, amelyet a regény három kötetében önmagáról mintázott meg Szabó Dezső. Életének kis epizódjai is minduntalan visszatérnek: a nemzetgyalázási pör, a könyvtár és a butorok eladása, valamint Szabó írói és közéleti pályájának néhány más nyilvántartott momentuma, például a kommün idején fehér szovjetbankókban felvett honorárium, amelynek minden peres fordulata szintén visszatér Boór Bálint története során. Az önarckép csak ott tolódik el egy kissé, amikor Boór Bálint mesterség gyanánt a szobrászatot kapja és nem az írást. De szobrásznak azután Boór Bálint olyan

gigantikus tehetség, amelyen gigantikus tehetségnek hiszi, vagy legalább hirdeti magát Szabó Dezső. Egészen akkora a világ legnagyobb szobrásza és azonkívül természetesen a művészettörténet legnagyobb szobrásza, beleértve az ókort.

Egy jellemzés Boór Bálintról, azután a ludni tér. Boór Bálint mozdulatlanul aludt. A lelogó lábszárak nem voltak vastagabbak az átlagos emberénél. De az inak acélkötelei, az izmok csomói áttetszettek a ráfeszült nadrágon. A mell hatalmas, torlott hulláma kidomborodik, még az alvás nyugalmában is egy feltörő gép dacos mozdulatait mutatja... Minden a fej felé árad. Csodálatos fej, mely még így, az alvás ernyedtségében is viharos étellel él. Sajátságos sokféle étellel... A fej a maga egészében futó látszatra egy római Caesar képet adta. Egy római Caesarét, kinek minden paránya az álomban is emlékszik a koronára és mindig minden trón lesz alatta... A orr klasszikus félsasor, határozott akarat és uri parancs. A homlok magas, tiszta, mintha a lélek anyagtalan álmait őrizné...

Szabó Dezső, Boór Bálint a harmadik kötet végén összefoglalva az összefoglalandókat, így jellemzi magát, vagy így jellemzi Szabó Dezsőt:

— Láttál-e már olyan aprófajú körtefát, amely csak akkora, mint a karom és olyan nagy körte terem, hogy majd gyökerestől felbukik alatta. Ilyen körte vagyok én a magyar fán. Azért lettem férges...

Innen ered minden baj: a kis magyar nép nem bírta el a nagy Szabó Dezsőt.

Bizonyos, hogy e művét csupán kuriózumképpen is rengeteg ember fogja olvasni a magyar nyelvterületeken.

Árnyék

Napfény sütött. Az ut porába hullva.
Sötét árnyékom láttam tovalengeni.
És néztem: én volnék-e furcsa semmi,
Egy jobbik én árnyékaikakja, nulla?

Hiszen, mióta a világra jöttem.
Mennyit szívtam fel százfelől magamba.
A foltra néztem, hogy megy, mily iromba
S nem láttam se előttem, se mögöttem.

Óh, összeolvadt féljesen velem.
Világ, rámpillantva, kis, kusza foltra,
Mit gondolhatsz magadban jeltelen?

Ha közös utjainkról álmodozva
Árnyat vetek rád, nézd el, kis parányi
Útas, ha nem tud veled egygá válni.

IMECS BÉLA

Rockefeller, a legjótékonyabb ember

London, december 14.

A magyar nemzetgyűlés pár héttel ezelőtt kezdte tárgyalni az Egészségügyi Intézet felállításáról szóló törvényjavaslatot, melyet a Rockefeller-alap 245 000 dolláros, adományából létesítenek. Ha elgondoljuk, hogy a Rockefeller a kis Magyarországnak negyedmillió dollárt adományoz jótékony célra, és tudjuk, hogy milyen óriási alapítványok hirdetik az egész világon John D. Rockefeller, az olajkirály filantropiáját, akkor valóban el kell ámuli tük.

Egy billió dollárt adományozott eddig, jótékony célra a nyolcvanhat esztendőös krózus. A világtörténelemben nem találunk példát, hogy akadt volna egy ember is, aki nagyobb jótékonytságot gyakorolt volna embertársaival szemben, mint a világ egykor leggazdagabb ura, aki hosszú élete során vagyónának nagy részét elajándékozta. A pergamentsárga arcú olajkirály esztendőök óta visszavonulva él kedvenc otthonában, a Pokaticó Hillsen, Tarrytownban, Newyork mellett. Sétálgat fejedelmi kastélyának angol parkjában, üres óráiban eljátszik a falu apró gyerekeivel. Vagyónának javarészét szétoztotta, de még mindig mérhetetlen gazdagsga ura.

Mikor Rockefeller elérkezett gazdagságának csúcspontjára, titokban el kezdte osztogatni pénzét, hogy segítsen a világ szegényein és megfelelő anyagi alapot nyújtson az egyetemes kulturának. A háboru kitörése előtt egy esztendővel, 1913-ban, létesítette a Rockefeller-alapot százmillió dollárral. Tudományos laboratóriumok, technikai kísérletezőműhelyek, kórházak, klinikák épültek rövid egymás után, majd jött a háboru. Belgium felsegítésére és a kisebb országok vörös keresztjeinek támogatására óriási összegeket adományozott. Rockefeller a laboratóriumokban pedig minden kísérletezés arra irányult, hogyan mentsék meg a háboru sebesültjeit, súlyos rokkantjait az életnek.

Huszonegymillióöttszáz ezer fontot költött a háboru betegek gyógyítására Rockefeller. Nemrég Kinában létesített nagy orvosi college-t, majd Budapesten. 1894-ben már csak 128.500 dollár adót fizetett az öreg „Jawn D.” — amint Amerikában becézik, a világ legjötekönyebb emberét. A fia ugyanakkor 6.277.669 dollár adót fizetett. Ő takarékosabb volt, magának gyűjti a pénzt, nem osztja szét az emberiségnek. Fényűzően él, a gazdagság minden pompáját kihasználva, amíg atyja, az egykori krözus, ma már „szegény” Rockefeller. Csak száraz piritott kenyeret eszik, langyos tejjel táplálkozik, minden szórakozása a golf, öröme mások arcán a mosoly...

EGY ÉJSZAKA MOSZKVÁBAN

Pezsgőző elvtársak — Az új gazdagok — Árnyak a hajnal pirkadásában
Hogyan mulatnak az elvtársak

— A „Délbácska” alkalmi tudósítójától —

Előkelő külföldi kézből kapjuk ezt a cikket, amely a mai Oroszország életéről számol be tárgyilagos hangon, nagy írói készséggel. A cikk írójának nevét érthető okokból nem közölhetjük, ez azonban semmit sem vonhat le a szenzációs írások értékéből, amelyek mélyen belevilágítanak a bolsevik uralom erkölcsébe s hű képét adják az erőszakkal meghonosított egyenlőség hazájának.

MOSZKVA, december.

Késő éjszaka érkeztem Moszkvába egy francia újságíró társaságában. Kocsival jártuk be a város utcáit, amelyre nyomasztóan és nyugtalanul fektűt rá a borús égbolt sötétje. Két fény-szigetet találtunk a komor körengességben, az egyik a Szabadság-szálló művirág-girlandjaival díszített s ragyogóan kivilágított terrasza volt, a másik — a „forradalom-prospekt” végén egy vasgyár műhelyablakainak vérvörös lángolása.

Ez a két fény a kommunista világvárosban szimbolizálta a mai Oroszország életét, amely a „társadalmi és gazdasági egyenlőség” chimériájáért a világtörténelem legnagyobb tragédiáját élte át... Es ebben a megtépett, lezúllott, vérben uszó országban a nagy forradalom odavezetett, hogy most hét év múlva Moszkva éjszakájában csak két fény világít az egyik az emésztő, izasztó láng, amely mellett meztelenül, megroggyanó térdekkel, sápadtan és éhesen dolgoznak a munkára besorozott, berendelt elvtársak, a másik fény enyhe színekben, raffinált effektusokkal hull a mulatozásban elbágyadt, dekoltált hölgyek arcára, akiket zakóban puritánkodó népbiztosok, pòhos új-gazdagok s egy léha nemzetközi kalmár had vesz körül...

Betértünk a bolsevik éra alatt újjászülött franciás restaurantba, ahol az egyik fülkében vig nótákat játszott a jazz-band. Hófehér teríték minden asztalon, kis, zöldernyős lámpák és virágok... Frakkos maître d'hôtel, aki minden belépőt hajlongva üdvözl, de elvtársnak szólít. Borotvált arcu, tatár pincérek kifogástalan fehér kabátban... Az asztalokon butéllás borok, itt-ott pezsgő ezüst hátkben s a világ legfurcsább, megdöbbentően gyanus kinézésű társasága, rosszul szabott szmokingokban, zakókban, és feltűnően szép, divatos nők, mindegyiknek cigareta a szájában és szomorúság a szemében... Ezeket, — hiszen legtöbbször nagyon fiatal — a kommunista erkölcsök nevelték és juttatták ide.

Akinek pénze van, megkaphat itt mindent, amire csak az érzékek vágyhatnak. Van „elsőosztályu” állami pálinka, a hagyományos vodka. Vannak finom borok Krimből, vagy Spanyolországból, francia pezsgő, Doubonet-likőrök... Csak pénze legyen az embernek. És hogy kiknek van pénzük itt Moszkvában, ebben a restaurantban mindjárt láthatja az ember. A férfiak javarésze orosz zsidó, a bolsevik kormány szállítói, új-gazdagok, akik az általános gazdasági katasztrófában is megtalálták a maguk konjunkturáját... Büszkén vallják, hogy nélkülük nincs újjászülés.

Két év előtt még börtönbe dugták őket,

vagy föbelötték, ha valami spekuláción rajacsipték, ma hivalkodnak vagyonukkal, spekulációkon szerzett arányaikkal s ők az élet királyai

Az autók hosszú sora áll a fényes restaurant előtt, hölgyeik Párisban ruházkodnak, gyermekeiket svájci kisasszonyok nevelik, ők maguk pedig bejáratosak a népbiztosokhoz, hivatalosak estélyeikre. Néha egyik-másik még ma is terítékre kerül, de ilyenkor a közvélemény suttogva adja tovább a megállapítást: nem akart osztozni valamelyik „nagy urral”, vagy keveset adott...

Megvacsorázunk à la carte. Hal-mayonnaise, beefsteack tojással, sateaux, gyümölcs, fekete, kaukázusi édes vörös, — a számla fejenként két cservonecz — tíz aranyrubel. Olyan összeg, amiből máshol urasan élhet az ember akár egy hétig.

Minden olyan, mintha valamelyik előkelő lembergi, vagy varsói mulatóban lennénk. Csak egy dolog feltűnő: a modor. Bejönnek a férfiak s a kalapjukat nem veszik le. Beszéd közben köpdősnek s a hölgyek vállára ütnek. Az ajtónál valósággal lökdösi egymást. Hangosan beszélnek, a téma: üzlet, mint a legjobb hadikonjunkturák idején. Az európaiságot az elegáns nőkön kívül néhány angol és francia képviseli. Nagy cégek ügynökei, szállítók, vállalkozók. Megkülönböztetett figyelemmel szolgálják ki őket, pedig kevesebb borralvalót adnak, mint a bennszülöttek. De a pincérelvtárs tudja, hogy ezek sokkal inkább urak, mint a felcseperedett és elszánt legények...

Mellettünk egy dohánykereskedő ül, aki — ahogy szavaiból kivettük — mindent importál, amit csak lehet. Egy franciával tárgyal s csak úgy röpködnek körülöttük a levegőben a nagy számok; — negyven vagon, harmincezer cservonecz, negyven percent haszon...

Közben rendel:

— Elvtárs, egy triple-secet!

— Igen, elvtárs...

Annyiszor mondják, hogy elvtárs! Egy mondatban kétszer-háromszor.

Ennyiből áll az egyenlőség!

Hajnalfelé bejön három kopott munkás. Ugylátszik a házban fognak dolgozni. A maître d'hôtel félreülteti őket a jazz-band mellé s kapnak egy-egy pohár vodkát. Csodálkozva néznek körül, félszegen, ijedten. Egy magányos „ur” hozzájuk lép, kezét fog velük és beszélget. A munkások megilletődve, tiszteletteljesen fogadják a leereszkedést.

Egyik sem népbiztos a három közül. Három egyszerű ember, aki furcsának találja, hogy itt van ebben a fényben, pompában s nem jól érzi magát...

Amikor beülünk egy kocsiba, a restaurant előtt, az izvosztik mélyen megemeli a kalapját. Utközben beszélgetünk vele.

Azt mondja:

— Ugy-e, idegen elvtársak, kezd megint szép lenni ez a Moszkva. Ez a vendéglő tavaly még csukva volt. Lunacsarszkij népbiztos elvtárs nyitatta meg. Első osztályu állami vendéglő... De nem szegény embernek való, mert nagyon drága!

Ahogy megyünk az utcákon át szállodánk felé, szomorú, hallgatag munkáscsoportok jönnek velünk szembe.

Ugylátszik, valóban megindult a munka Oroszországban, hajnali négy óra van s ezek a sápadt, rongyos, elnyűtt emberek valamerre igyekeznek...

Azt mondja a kocsis:

Csak hétkor mennek munkába. Most a vásárcsarnokok kirakodóhelyéhez sietnek. Kora hajnalban minden olcsóbb... Dél előtt már felverik az árakat a spekulánsok.

Az egyik sarkon, ahol a rossz hepe-hupás utón a kocsis lépésben hajt, hirtelen mellettünk terem egy rongyokba burkolt asszony, karján csecsemő, mellette ötéves kis fiúcska...

— „Uraim”, az Isten szerelmére kérem, egy kis kenyérré válót!

Amikor néhány garast nyomok a markába, letérdel s hangosan áld meg minket a jó „urakat”, akik a szegényt nem hagyják éhen veszni.

A kocsis hátraszól hozzánk: — Valami uri asszony féle, aki nem tartozhatik szakszervezetbe...

Átmegyünk a híres Tverszkáján. Egyik mulató a másik mellett. Főként mocskos kis lebujok, bejáratos felett színes lámpákkal, francia nevekkel. Tabarin, La Lune, Caveau de Paris... Hajnal van és mindenütt szól a zene. Balalajka, jazz-band, cigánymuzsika... Részeg alakok dülöngéznak a járdán, riktó színekben öltözködő, színes rongyokkal hivalkodó nők viháncolnak...

Vannak „mondain”-helyek is. A „Praga”, amelyben parkett-táncosok tanítják a legmodernebb táncokra a közönséget, a krujuk, ahol nagy játék folyik — chemin és baccarat csak tagok ajánlásával lehet bejutni, a Nedved, ahová az éjszakai élet ünnepeit hölgyei és színészek, variéték művésznői járnak és sleppjük, a pénzes gavallérok, a Bar, ahol a népbiztos-elvtársak, újságírók, a párt befentesei tanyáznak éjszaka.

A mulatók pincékben vannak. A szovjet-kormány — micsoda önrónia! — csak pincékben, mélyen a föld alatt engedi meg a mulatozást, hogy ne nagyon tűnjön fel azoknak a keveseknek, akik dolgoznak!

Hogy hogyan viselkednek, milyen modorban beszélnek ezeken a „koncesszionált másod- és harmadosztályu helyeken” a nők és férfiak azt leírni nem lehet. Szemérmertlenség, cédaság, goromba káromkodások, hangos alkuk, egyszóval a szabad szerelem diadala.

És ne gondolja valaki, hogy ez a mulatozás európai értelemben vett igazi mulatozás.

Nem.

Hangos, fülsiketítő zene.

Egy-egy kitörő káromkodás vagy durva vicc.

Mikor a zene hallgat, hallgatnak az emberek is.

Mohón esznek s még mohóbban isznak. A nők meg réveteg szemmel bámulnak bele a füstbe — a semmibe.

Dante megvalósult pokla ez!

Dr. Jeszenszky jogi szemináriuma

NOVISAD, PETRA ZRINJSKA 14.

Előkészít bármely bel- és külföldi egyetem jogi fakultásán
az alapvizsgákra és szigorlatokra,
valamint a novisadi ügyvédvizsgáló bizottság előtt,
az ügyvédi és bíró vizsgára
a legtelkiismeretesebben és a legbiztosabb sikerrel.
Kitűnő jegyzetek, doktori értekezések bármely tárgyból.

ÜZLETHELYISÉG azonnal KIADÓ

Czim: Futoški put, Aranyhordó
előtt levő trafikban.

ŐSZI ALKONY

— PAUL HAAG —

Egy este, őszutón, sétára viszlek édes.
Az erdő mélye még kőköröscsinékkal ékes.
A kerteken kacér aranyvirág virul.
A szőlő fűrtjein tulérett szem pirul
S a lugások csupasz léccén magasba kuszva.
A dérütött gerezd a barna főt lehuzza.

Jer. Itt a régi út; zeg-zugosan vezet.
— Először itt simult kezembe kis kezéd...
Jer. Látnod kéittelől, amerre lejt a combháti.
A nyírfa és a tölgy sárgás, vörösle lombját?
Köröskörül az ősz bucsuzó szava zeng...
Font biborszínbe vont felhő foszlánya leng.
Mint hogyan lobogó vermosta leple volna...
A néma földeken borongó csend honol ma,
A fészkek most üres, nem dalol a madár.
Betűnt, derűs nyarat siratja a határ,
A rózsza évszaka elszállit a multba, messze.
Már holnap itt a tél s mogorva kődbe veszve
Gyászleplet öltének az erdők, fák, utak.
Csak a jajongó szél zavarja álmutat...

A földön elmulik, meghal minden dolog, lám.
Akár a vízredő az ár iramló sodrán,
Akár az ég futó, szélűzete fellege...
S ha nezzük önmagunk: bús kéjjel érzed-e,
Hogy szívünk, az se már a régi, —

[Öregebb lett]
S ha ajkunkra tör a drága szó: „Szerettek!”
Másképpen cseng az is, nem úgy, mint

[Hajdanán...]
Mert lám, a letapodt fűszál a láb nyomán.
Amit letörsz: az ég, amit surolsz: a cserje,
A rózsza amit letépsz, merengve, nem ügyelve.
Mindnyájja elragad belőled valamit...

— S amig az esti pír a fákra rávakít,
A páfránykoszorús pagonyt vörösrre festi
S imbolygó árnyaink lassan megnöveszti,
En arra gondolk, hogy lám, ebből lakad,
Ha csókunk szomorubb, de szívünk

[Lgazdagabb]

Ha már a csillagok később szemük kitárták
S a völgy ölen a kőd kibontja könnyű

[Fátylát,
Mely lassan elfődi a harmatos gyepet,
Megfordulunk. Fejünk felett hús szél lebeg.
Az elhagyott, nemes fasort kövejük ekkor,
Hol annyi jártam én tevéled kikeletkor.
Kaldoklik már a nap. A végső fényözön,
Mely most a tájnyugodt csendjétől elköszön,
Általragyog a lomb biborban égő sátrán,
Aranyhajadra tűz s a sápadt, büszke

[Márvány
Színével vonja be komoly arcéledet.
Es mig az est leszál, még megfigyelheted:
Az árkok hajlatán s a kapuk szögletében
Halott levelécsomók gubbaszlanok sötétén...]

GRAFOLÓGIA

A „Délbácska” szerkesztősége kifejlesztett grafológiai rovatát. A laphoz „Grafológus” jellegűre beküldött analízandó kéziratokat továbbra is tíz dinárért analizálja grafológusunk.

Grafológusunk ezenkívül levélben részletes jellemanalízist is ad. Ebben az esetben harminc dinárt kell mellékelni és a pontos címet is közölni.

Kérjük a „Grafológus” jellegűre küldött leveleket a hét elején beküldeni, hogy még a vasárnapi számban közölhessük az analízist. A később érkező levelek analízist csak következő vasárnap közölhetjük.

N nap humora

— Kislányom, miért sírsz?
— Nem tudok átmenni a Mama után a másik oldalra. Félek az autóbuszoktól.
— Hat miért nem fogóztál a szoknyájába, mikor ő átment.
(Bögve) Nem értem fel odáig...

Ujra megjelentek a tengereken a német hajóóriások

Ujra éled a német hajózás — Olajjal fűtik az új hajókat — A német hajózás vezet az amerikai forgalomban

A nyolcvan napos csodás világtörő utazás. Fogg Phileas nagyszerű bravurja, még mindnyajunk élénk emlékezetében áll, de azért nagyszerű vasuti hajóutjai, mint mesebeli képek merülnek fel előttünk. Alig négy évtizede annak, hogy a nyolcvannapos rekord a maga villamvonaival és express-gőzösei világhíretté szert és a nagy hajókolosszusok, az olajjal táplálkozó mozdonyok, autók, motorcsónakok és repülőgépek sokszorosan leverték a nemrégiben még világraszóló utazást. A nyolcvanas évek bámulatot kelto angol hajóóriásai egyre-másra kaptak versenytársat a különböző nemzetek hajózási vállalatának thammuijaiban és a leginkább keresett utvonalak, az amerikai és az indiai hajózáratoknál a német ipar és a német hajózás nyomait előre diadalmasan.

A XX. század kezdetén már örült versennyé fokozódott a hajóépítés az amerikai, hollandi, angol, francia és német gyárak között, nagyság, gyorsaság, kényelem és praktikuság szempontjából a németek vitték el a pálmát. Kétezer főnyi utasra berendezett hajóóriások, a modern kényelem minden elképzelhető eszközzel berendezett uszódállók, melyekben hangversenytér, mozi, színház és sportpálya szolgálják az utasok kényelmét, egyre nagyobb számban szeltek át az oceánt. Izgató versenyfutás keletkezett a Cherburgból, Liverpoolból és Hamburgból induló Amerikát járó tengeri levitatonok között és a győzelem babérja ismét csak a német iparnak jutott. Már-már úgy látszott, hogy a tengeri kereskedelem régi egyeduralmójának a pozíciója megdőlt és a vezetőszerp kiesuszik az angolok kezéből. Németországban ismeretlen nevű kis tengerhajós vállalatok lettek egyik évről a másikra nagyok és ismertek, hajóóriások születtek, melyeknek másutt nem volt párjuk és rohanást vitték a német árukat Amerika, Afrika, Ázsia partjai felé.

A német hajózás fejlődésének egyszerre gátat vetett a világháború. A germán akaratérő megalkotta ugyan a nagyszabású kereskedelmi tengeralattjárókat, de az Egyesült Államoknak a háborúba való belépése az ezekhez fűzött reménysegeket is tönkretette. Azután megjött a békekötés. A büszke hajóitánok idegen urafom alá kerültek, a Deutschland, Vaterland és a többiek idegen névre elkeresztelve, más színű tengeri lobogóknak szereztek dicsőséget. A német tengeri kereskedelmi flotta, melynek öt éven át nem volt módjában a hajóit a vízen járni, sem javítani, elpusztult.

A gyarmatok elvesztése és a birodalom elszigeteltsége sokáig még léteikhez sem hagyta jutni a tengeri kereskedelmet. De a híres német energia átszényedte a letborzalmasabb időköt s a legelső alkalmakat felhasználta, hogy életjelt adjon magáról. Az oceánhajózásra kevésbé berendezett amerikai hajózársaságok maguk keresték az összekötést a németekkel és közösen iparkodtak a régi forgalmat feltámasztani. Nemsokára beletudott kapcsolódni a német kereskedelem az indiai forgalomba és egy újabb esztendő mulva már elindult az első gőzös Délafrikai megkerülésére, a másik pedig Afrikát hajózta körül. A nagy kereskedelmi tevékenységgel párhuzamosan életre lobbant a hajóépítő iparnak már alig pislogó életszíkrajja. Ismét éjjelnappal dübörögnek Altona hatalmas gyártelepei és 1925-ben már több óriás-hajó készült el. Ma már Németországnak ismét nyolc darab 20000 tonnás, vagy azon felüli hajója uszik a tengeren. A kisebbeknek már alig lehet számát találni s különösen a motoros hajók foglalnak rendkívül nagy teret, nemcsak a személy, hanem az áruszállításban is.

A háború előtt a német kereskedelmi hajózársnak igen sok kimagasló képviselője volt. A legnagyobbak között is előkelő helyet foglalt el a Hamburg—Amerika Linie, amelynek hajózársi adatai igen élénken tükröztek vissza a német kereskedelmi viszonyokat. Mikor a békekötés után a német kereskedelmi hajózárs megfojtással fenyegették, a hatalmas

kereskedelmi és hajózársaságok is összezsongorodtak. A most említett hajózársaság a háború utáni hajóinak legnagyobb részét elvesztette, 1920-ban csak egy ötszázadrész annyi tonnatartalom felett rendelkezett. Ezzel az alig 21000 tonnával természetes, hogy nem tudott nagyszabású forgalmat lebonyolítani. A háború utáni első évben személyforgalma egyáltalában nem volt és teherszállítása négy századrész volt a háborúelőttiének. Amit ennél az egy hajózársaság statisztikájánál láthatunk, az hű képét adja az egész német hajózárs visszafejlődésnek. Ettől a mély ponttól azután egyszerre rohamos fejlődés indult meg. 1921-ben megduplázódott az áruforgalom és volt már némi utasszállítás is. 1925-ben ez az említett hajózársaság a békebeli hajótonnájának több mint 40 százalékát visszaszerezte s 1924-ben a régi hatalmas áruforgalmának több mint egy negyedét tudta lebonyolítani. Az Amerikába és Afrikába irányuló kivándorlós megindulása a személyforgalmat is megfelelően emelte. Így ez az egyetlen hajózársaság 76 tengerjáró és 156 kisebb járművel bonyolítja le forgalmát. Itt azonban meg kell jegyeznünk, hogy ez a 409000 tonnatartalom már körülbelül ugyanannyit jelent, mint az 1914 évi egy millió feletti tonna. Az új német hajók ugyanis a legmodernebb rendszer szerint készültek, kizárólagosan olajfűtésre vannak berendezve, amivel rendkívül sok hely szabadult fel. A háború előtti hajókon ugyanis a hajó ürtartalmának több mint kétötödét mindig a fűtésre szolgáló szén foglalta el. Most ez a kétötöd rész is teljesen a rakomány elhelyezésére használt tartályokban tudják elhelyezni.

Ma már a német hajózársaságok valóságos behálózottak utvonalaikkal az egész világot. Hamburg és Bréma kereskedelmi idegcsomói a holland, francia, angol és spanyol kikötőket érintve, futnak az Északamerikai Egyesült Államok nagyobb keleti kikötőibe. Német hajók látják el Délafrikai kereskedelmi és személyforgalmának tulnyomó részét, sőt a mult évtől kezdődőleg már minden hónapban megkerül egy-egy német hajó Délamerikát és annak nyugati partjait, közvetlen összeköttetésbe hozza Mexikóval és San Franciskóval. A hosszú ideig szünetelő középamerikai közlekedést, majdnem kizárólag németek látják el. Afrika kiesett ugyan a gyarmatok elvételével a német kereskedelmi érdeklődés közvetlenségétől, azonban a tengeri hajózárs két esztendő óta a nyugatafrikai partokat és a Fokföldöt a keleti partvidékkel már összeláncolta és a Földközi tengeren, a Szezi csatornán és az indiai vizeken újból megjelentek a Kinába és Japánba igyekvő német hajók jellegzetes teuton óriásai.

14. számú sportrejtvény

Megfejtési határidő december 27.

Megfejtés

A megfejtő neve és címe

A megfejtők között 1 üveg SOA kölnivizet, SOA szappant, 5 drb. Wágner süteményt és a Délbácska 1 hónapi és félhónapi előfizetését sorsoljuk ki.

Hirdessen a Délbácska karácsonyi számában!